REGD. NO. 40A　　　　విడిప్రతి 0-2-0　　　　6-7-56 శుక్రవారం

జమీన్‌రైతు

సంపుటి 28 ⁑ మేనేజింగుఎడిటర్ : నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు :: సంపాదకుడు : నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి ⁑ సంచిక 27

ఆంధ్రనాటకకళారంగంలో మేరుపర్వతం స్థానం

తన యీ సాంప్రదాయాన్ని శాశ్వతంగా నిల్పాలని శ్రీ గోపాలరెడ్డి

తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయంలో నాటక కళకు ప్రోత్సాహం లభించగలదని సూచన

నాటక కళాభివృద్ధి కమిటీ నివేదిక ప్రకటించగలమని వాగ్దానం

ఈ నెల 1 తేది ఆదివారం సాయంకాలం 6-30 గంటలకు నెల్లూరు పుర మందిరమున, ప్రఖ్యాత నటులు, 'నటకావతంస' బిరుదాంకితులు, "పద్మశ్రీ" విరాజితులు శ్రీ స్థానం నరసింహారావుగారి సన్మానసభ అత్యంత వైభవోపేతంగా, విజయవంతంగా జరిగింది. సభలో, స్థానిక పురప్రముఖులు, పండితులు, నటకులు, నాట్యకళాభిమానులు, నాయకులు, ఆబాలగోపాలం పాల్గొన్నారు. పుర మందిరం ప్రజా సమూహంతో క్రిక్కిరిసి పోయింది. అనేకమంది మహిళలు సభకువిచ్చేసి, సదస్సుకు శోభను చేకూర్చిరి. ఆంధ్ర ముఖ్య మంత్రి గౌ. డాక్టరు శ్రీ బెజవాడ గోపాల రెడ్డిగారు అధ్యక్షత వహించారు. రామ్ మోహన్ ప్రార్థన పలికిరి.

శ్రీ శివరామయ్య

మొదట సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు శ్రీ తూములూరు శివరామయ్యపంతులుగారు శ్రీ స్థానం నరసింహారావు, ముఖ్యమంత్రి శ్రీ గోపాలరెడ్డి, సదస్యులకు స్వాగతం పలికిరి. నెల్లూరు పౌరులు, కళాభిమానుల తరఫున యీ సన్మానం ఏర్పాటు చేయబడింది. శ్రీ స్థానం నరసింహారావుగారిని నెల్లూరు వారు గౌరవించుటకు అనేక కారణాలు గలవన్నారు. శ్రీ స్థానంవారు నెల్లూరునుపరిచితులనిరి. పూర్వం శ్రీ కస్తూరిదేవి విద్యాలయ సహాయార్థం, నెల్లూరులోనేగాక యితర మండలములలో కూడ ఎన్నియో నాటక ప్రదర్శనములిచ్చి సాయపడిరని చెప్పారు. అంతియే గాక, నెల్లూరువారు నాటక కళారాధకులు అయినందున, నెల్లూరువారైన కీ. శే. ముత్తరాజు సుబ్బారావుగారి కృష్ణతులాభారం నాటకములో సత్య పాత్రను ధరిస్తు శ్రీ స్థానం వారు నెల్లూరువారితో సాన్నిహిత్యం పొంది యుండిరని చెప్పిరి. శ్రీకృష్ణతులాభార నాటకమును ప్రదర్శించి, శ్రీ స్థానం నరసింహారావు "పద్మశ్రీ" బిరుదమునుపొంది కళాదేవికి కీర్తి దెచ్చారన్నారు. అవిధముగా కీ. శే. ముత్తరాజు సుబ్బారావుగారికి తన కీర్తిలో కొంతపంచి యిచ్చారని చెప్పిరి.

శ్రీ శివరామయ్యగారు, ఆంధ్రదేశంలో

'పద్మశ్రీ' శ్రీ స్థానం

'పద్మశ్రీ' స్థానంకు నెల్లూరులో ఘన సన్మానం

నాటకములను మూడు రకములుగా విభజించవచ్చునన్నారు. (1) ధర్మవరం కృష్ణమాచార్యులుగారధ్వర్యమున సుగుణవిలాససభ వారు ఎక్కువగా నాటక కళాసేవచేశారని చెప్పారు. (2) నెల్లూరులో ఆంధ్రభాషాభిమానసంఘము, ఆంధ్రసభవారు వేదం వెంకటరాయశాస్త్రిలవారి అధ్వర్యమున మంచి శిక్షణపొంది లక్షణసహితముగా నాటకములు ఆడియున్నారని చెప్పారు. (3) సర్కారు జిల్లాలలో వేరుపద్ధతిగా నాటకములాడుచున్నారని, కాని ఆ పద్ధతి నెల్లూరువారికి పరిచయం లేదని అన్నారు. నెల్లూరు నాటకాలలో ప్రత్యేకత గలదనిరి. శ్రీ కోలస్వామి అయ్యంగారు, బళ్ళారి రాఘవగారిలు నాటకరంగమున కొన్ని సాంప్రదాయములను నెలకొల్పియున్నారనీ, వారి స్థానమునందుకొనుటకు వాటిని కాపాడవలసిన ధర్మము నేటి నాటక కళారాధకులపై కలదన్నారు. శ్రీ నరసింహారావుగారు తనవంటి నటులను తయారుచేయలేకపోవడం విచారకరమన్నారు.

నేటి నాటకరంగ దుస్థితికి, ఆర్థిక అభావము, ఒకరికతక్కువ, సినిమాలపోటీ కారణములని శ్రీ శివరామయ్యగారుచెప్పిరి. కళాభిమానులైన ముఖ్యమంత్రి మనకు పెద్దలైనాటక కళాభివృద్ధి సులభంగా జరుగగలదన్నారు.

శ్రీ కోలస్వామయ్యంగారు, బళ్లారి రాఘవగారలవలె శ్రీ స్థానం నరసింహారావుగారికి నాటకరంగమున ప్రత్యేకస్థానము లభించిందని శ్రీ శివరామయ్యగారన్నారు. శ్రీ స్థానంవారికి నెల్లూరులో యీ ఘనసన్మానం జరగడం నెల్లూరుమండలీయులకు గర్వకారణమన్నారు. కళారాధకులు, సాహిత్యోపాసకులు, కళాపోషకులు శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు యీ సభకు అధ్యక్షతవహించుట మన భాగ్యమన్నారు.

శ్రీ గోపాలరెడ్డి

సమ్మాట అధ్యక్షులు ముఖ్యమంత్రి శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు ఉపన్యసిస్తూ యిట్లనిరి:

"ఇంచుమించు వానప్రస్థాశ్రమంలోవున్న శ్రీ స్థానం నరసింహారావుగారిని మరలా గృహస్థాశ్రమంలోనికి పెద్దలు తీసుకొని వచ్చినందుకు సంతోషం. శ్రీ నరసింహారావుగారు 'పద్మశ్రీ' గౌరవాన్ని పొందినతర్వాత వారిని స్వయంగాఅభినందించే భాగ్యం నాకు యివ్వటకలగడం ముదావహం. 'పద్మశ్రీ' ఒక బిరుదుకాదు. అదొక అవార్డు. బ్రిటిష్‌పాలకులహయాంలో యిచ్చే నైట్‌హుడ్ అంటే శౌర్యమునకు యిచ్చే బిరుదుతో సమానం. ఆంధ్రదేశములో యీ బహుమతిని పొందినవారు శ్రీ స్థానం నరసింహారావుగారొక్కరే. ఇది మనకెంతయు ఆనందదాయకం, గర్వకారణం. శ్రీ నరసింహారావుగారు ఆంధ్రదేశంలో ప్రజల అభిమానమును పొందగలిగారు. ఇక్కడ నేడు ప్రజలతో క్రిక్కిరిసినసభయే, స్థానంవారిపట్ల ప్రజల ఆదరాభిమానాలకు నిదర్శనం. వారిని సన్మానంచేయడం మనకూ, ప్రత్యేకించి నాకూ కూడా సంతోషదాయకం.

—కాలం 12 వ పేజీలో

... డర్బీ లాటరీ టిక్కెట్లు ...

ఏా అదృష్టమును ఆహ్వానింపుడు

మొదటి బహుమతి రూ. 700000/- లు.

టిక్కెట్టు 1-8 రూ. 14-0-0 లు.

అక్టోబరు నెలలో జరుగబోవు డర్బీ ముగింపుతేది 29-9-56

డ్రా: 25, 26-10-56 తేదులు. రేసు: 31-10-56 తేది.

1953 నుంచి యిప్పటివరకు మావద్ద టిక్కెట్లు కొన్నవారిలో కొందరు కొన్ని వేల రూపాయిల బహుమతులు పొందిరి. టిక్కెట్లు అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

కోకా గోవిందరావు అండ్ సన్సు,

(ఏజంట్లు: ది డర్బీ, ఐరిష్ హాస్పిటల్సు స్వీప్‌స్టేక్ డబ్లిన్, ఐర్లండు)

సంతపేట — నెల్లూరు.

టెలిగ్రాం :: డర్బీస్వీప్.

● యు. పి. లో భూపరిమితి అక్కర్లేదట!
● కమ్యూనిజంపై కార్మికుల తిరుగుబాటు

* * *

మన ప్రధాని నెహ్రూగారి రాష్ట్రంలో భూమికి పరిమితిఅక్కర్లేదని ఈమధ్య సమావేశమయిన యు. పి. మంత్రివర్గం నిర్ణయించింది. దీనికి కారణాలు మహావింతగా చెప్పారు. అధికోత్పత్తిని పెంపొందించను ప్లానింగుకమిటీ వ్యవసాయమునకు కొన్ని నిబంధనలు తయారు చేశారు. ఆ నిబంధనలను రైతులు అంగీకరిస్తే భూమికి పరిమితి పెట్టనక్కర్లేదన్నారు. భూసంస్కరణాలు రానున్నవని దానితో లేనివారికి కొంతభూమి తప్పకుండా దక్కుతుందని ఆశించిన జవాభాకు మంచివార్త వినిపించింది. ఇదే సాకుతో అన్ని రాష్ట్రములలోను భూసంస్కరణములు ఎగరకొట్ట వచ్చు. చక్కగ వుందిగదూ యీ వాదం! అంతేనండి పరిపాలకులు మనవారైతే - మనకు నష్టం కలగకుండా చేయడం వారికి తెలియదంటారా?

అల్లాగే నిరుద్యోగ సమస్యపై ప్లానింగ్ కమిషన్ ఛీఫ్ మహాలనోబిస్ - ఒకప్రకటనచేస్తూ మనదేశంలో పదిలక్షలమంది నిరుద్యోగులు వుండనే వుంటారని తేల్చారు. అంటే ఇంతకాలంపత్రికలలో వివరాలు ప్రచారంచేసి, లక్షలాదివుద్యోగాలు ఇస్తున్నామనడం అబద్ధమన్నమాట. నిజంలో-ఆంధ్రలో పరిస్థితి అంతేనేమో అనిపిస్తుంది. పదేళ్లు పనిచేసిన హైవేసు మేస్త్రీలు వందలాది పూస్టుఅవుతున్నారట. మరి పత్రికలలో లక్షలాది కొత్తవారి వుద్యోగాలు - అవి వస్తావో - రావోగాని, వున్నవారికి మాత్రం ఖాయంగా వూడిపోవడంజరుగుతూంది. యీ రెంటిమధ్య సమన్వయం చేయటానికి ఏ లెక్కలపండితుడి నయినా నియమిస్తే - వుద్యోగాలువచ్చినా రాకపోయినా, వున్నా వూడినా - లెక్కలోనయినా సుభిక్షతను చూపగలడేమో! వెనుకటికి, రష్యాను గురించి ఒక కథవుండేది. టర్కీతో పోరాడుతున్న రష్యన్ సైన్యాలు వరుస పరాజయం పాలౌతుంటే - గుండె నిబ్బరాన్ని కాపాడను జారు చక్రవర్తి "పశ్చిమ రంగం అంతటా ప్రశాంతంగా వుంది" అని ప్రకటించే వాడట.

క్రొత్త నాణెములు :: నయా పైసా మొదలు రూపాయవరకు వుండు నాణెముల బొమ్మలు యీ చిత్రంలో చూడవచ్చు.

వ్రాయాలనే వ్రాస్తున్నా

'క్రిటిక్'

కమ్యూనిజంపై కార్మికుల తిరుగుబాటు

పోలెండులో కార్మికులు "మాకు తిండి పెట్టండి" అని లక్షలాదిమంది వీధులలో పడ్డారు. ప్రభుత్వబలగాలతో సంఘర్షించిన ఆ అభాగ్య శ్రామికులలో చాలామంది చనిపోయ్యారట. ప్రభుత్వ వుద్యోగులు చంపబడ్డారటకూడాను. కమ్యూనిస్టుపార్టీఆఫీసు ధ్వంసం చేయబడిందట. ఏమిటి దీనికికారణం? పోలెండులో ఆహారకొరత, పనిగంటలభారం తీవ్రంగావుంటూంది. భరించలేని కార్మికులు పాతిఅలవాటుకొద్దీ వీధులకెక్కారు. ఇతర ప్రభుత్వాల పడగొట్టను వీధులకెక్కమన్నామే గాని, మేము అధికారంలో వుండేటూడా అంత పనా అంటుంది కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం పోలండులో. నీవుచెప్పేనవిద్యయే నీరజాక్ష అంటారు కార్మికులు. వుల్లిపాయలుతినడం బ్రాహ్మణత్వానికి అపచారం అని ఇతరులకు చెప్పేటగాని, ఇంట్లోవాడవద్దన్నానా అన్నాడట ఒకవైదీకి. ఆ విషయం కార్మికులకు పోలండులో ఇంకావంటబట్టినట్లులేదు.

నోరు మెదపి-ఇట్లాఅని చెప్పటానికి వీలు లేకుండా-పరిపాలనను పకడ్బందీగాచేస్తుంది కమ్యూనిజం. మరొకపక్షం ఎన్నికలలో నిలబడవీలులేదు. ప్రభుత్వపక్షపు కార్మిక సంఘాలే పెట్టుకోవాలి. వాటిపైనా సభ, సంఘ, సమ్మె హక్కులులేవు. కార్మికసంఘం సిఫారసులేనిది పనిదొరకదు. కార్మికసంఘం ప్రభుత్వఅంగం. ఇక ఎచ్చటికెళ్ళగలరు కార్మికులు? నోరుచేసుకొన్నారా, నోటిదగ్గరకూడు కాస్తాపోతుంది. అంతటితో ఆగదు కమ్యూనిజం. నిర్బంధకార్మిక శిబిరానికి పంపుతుంది. [illegible] అత్యాన్నంగా [illegible] చెయ్యాలి. ఇట్లాంటి ప్రభుత్వంపై తిరగబడటం అంటే [illegible] దానికి ఆ [illegible] పోలండు కమ్యూనిజం ఎంతచక్కగా వుందో తెలిసిపోతుంది. సామాన్యులకోవలో చేరిన [illegible]. కాని పోలండు ప్రభుత్వం, దానిని సమర్థించే విదేశాలేదారు వర్గం ఏం చెప్పుగుందో వింటే నవ్వు వస్తుంది. "శత్రువిజంట్లు-ప్రజలకష్టాలనుఆసరాగాతీసుకొని తిరుగుబాటు చేయించారు." ధిరా! చాలాచక్కనివాదం!

కాల్కాలో - ఖరగ్పూర్లో రైల్వే కార్మికులు సమ్మెలుచేస్తే సరిగ్గా నెహ్రూపండితుడు ఇట్లాంటిమాటలే అన్నారు. అల్లాగే కమ్యూనిస్టు ఇతరదేశాలలో సమ్మెలు-తిరుగుబాట్లు జరిగితే-అచ్చట పరిపాలకులు సరిగ్గా పోలండు ప్రభుత్వ గొంతుకతోనే మాట్లాడారు. కాని మనసోదరులు అట్లాంటివాదనను గోడలెక్కి ప్రతిఘటించారు. "ప్రజల దుర్భర బాధలను పోగొట్టుకొనను, అట్టిశ్రామిక వర్గమునకు మిగిలిన ఆయుధమైన సమ్మె-ప్రదర్శనను-అణాచటంగా, ఇతరపార్టీలు ప్రభుత్వమును పడగొట్టచేసిన కుట్రకింద చిత్రించడం సిగ్గుమాలిగాకుండా - ప్రజావ్యతిరిక్తం" అని ఉద్ఘాటించిరి! ఇప్పుడు సరిగ్గా అట్లాంటి తిరుగుబాటే వారికమ్యూనిస్టులైతే-అదంతా శత్రు ఏజంట్లచర్య అనటంలో నీతివుందాఅని? యీ సోదరులు నిష్పక్షపాత ప్రజాసేవకులైతే, లేక కమ్యూనిజం వారూహించినట్లు భూలోకస్వర్గమునే నిర్మిస్తే - పోలండు కార్మికులకు తెలియలేదాఅని? అది ఏ పేరు పెట్టుకున్నా ప్రభుత్వం దాని చర్యలు ప్రజాకంటకమయినప్పుడు ప్రజలు తిరగబడతారు. దానికి ఎవరి సర్టిఫికేటు అక్కర్లేదు. అట్లాంటి తిరుగుబాట్లను రాజకీయ పక్షాలు వుపయోగించుకొంటాయనేది సత్యమే. అల్లాగే పోలండులో ప్రజల దుర్భర పరిస్థితి, ఆ ప్రభుత్వమే కలవిస్తున్నట్లు - ప్రజల కష్టాలను ఇతరులెవరైనా ఆధారంగా చేసుకొనివుండవచ్చు. కాని అసలు సంగతి ప్రజల దుర్భర పరిస్థితుల సంగతేమిటి అనేదేగదా-ప్రజాసేవకులు ఆలోచించవలసింది. అంతేగాకుండా కమ్యూనిజం భూతలస్వర్గం కాదని, కార్మికుని అష్టదిగ్బంధన చేసినట్లు ఎంత నిర్బంధించినా - కుదరకుండా తిరగబడక తప్పదనికూడా చరిత్ర చెప్పుతుంది. ముఖ్యం యీ విధానంలో ఎచ్చట-ఎంతవరకు లోపం వుందో సోదరులు గ్రహించగల్గితే - వారు కార్మికులకు మంచి చేయకపోయినా - బాధలేదు కాని - నష్టం చేయకుండా వుండగలరు!

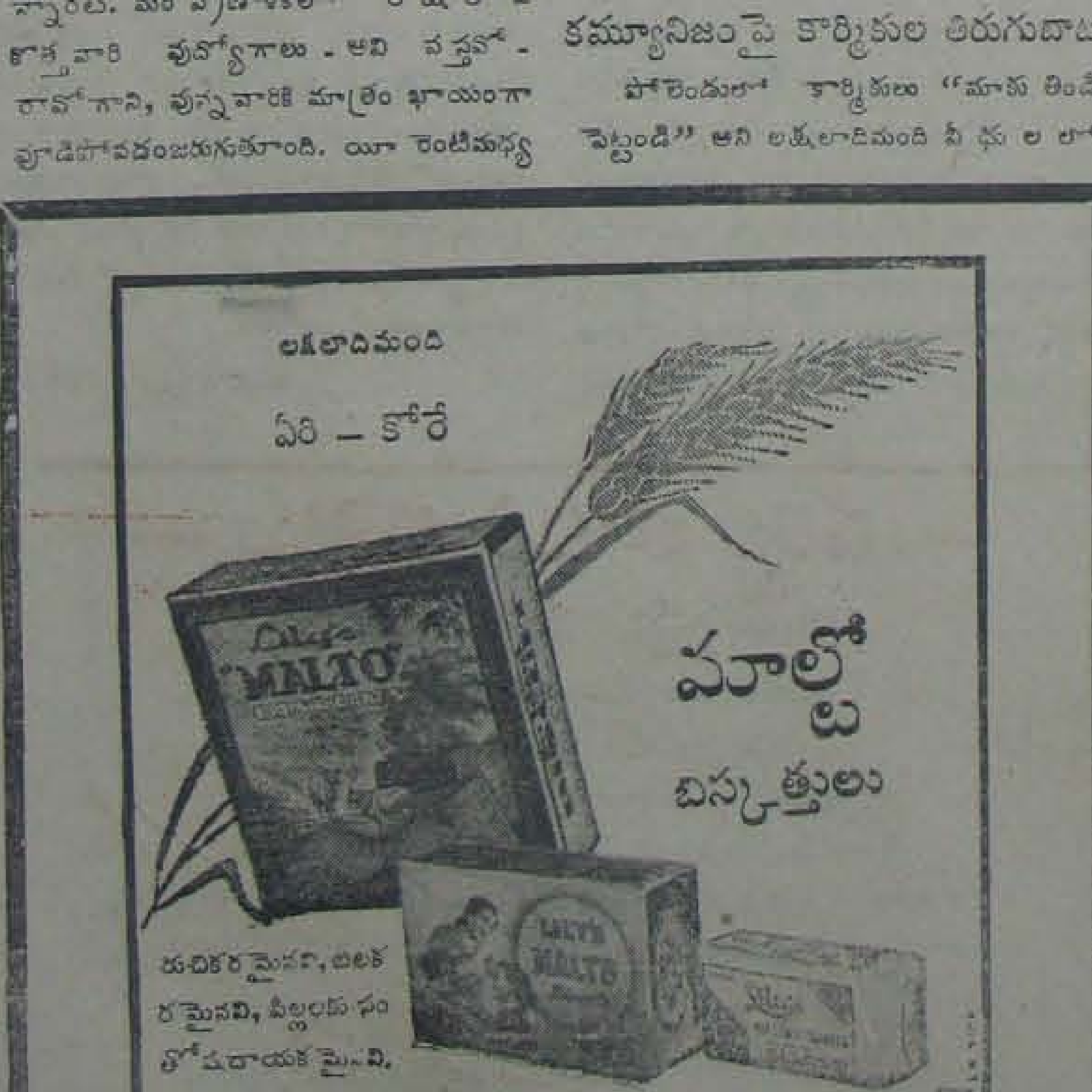

సంయుక్త మహారాష్ట్రకు నాగపూర్ రాజధాని?

ఢిల్లీలో ఆలోచన

● ఔరంగాబాద్ కావాలని

● పూనా వుండాలని

గూడా సూచనలు

* * *

బొంబయి నగరం కేంద్రప్రభుత్వపు ఏలుబడిలో అయిదు సంవత్సరాల కాలముంటుందనీ, ఆ పిమ్మట నగరం సంయుక్త మహారాష్ట్రంలో చేరుటయా, లేక కేంద్ర ప్రభుత్వపు ఏలుబడిలోనే ఉండుటయా, లేక నగరం ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నుండుటయా అనే అంశము ప్రజాస్వామ్య నిర్ణయంగా వుంటుందని ప్రధానమంత్రి జవహర్లాల్ నెహూృగారు బొంబయి నగరంలో జరిగిన అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సంఘ సమావేశమున జూను మాడవ తేదీన నిష్కర్షగా పలికినారు. ఈ నిర్ణయాన్ని ప్రకటించుటకు పూర్వము సమావేశానికి వచ్చియుండిన యూ. ఎన్. ధేబరు, కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులైన మౌలనా అబ్దుల్ కలాం అజాదు (కేంద్రవిద్యాశాఖమంత్రి),

శ్రీ

బైరవరసు హనుమంతరావు

(బొంబయి)

గోవిందవల్లభపంతు (కేంద్రహోంమంత్రి), మొరార్జీదేశాయి (బొంబయి ముఖ్యమంత్రి) గార్లతో మరికొందరు కాంగ్రెసు ప్రముఖులతో ఆలోచించినారు.

ఆ నిర్ణయము బొంబయి మహారాష్ట్రులకు ఆశ్చర్యమును కలిగింపలేదుగాని పరితాపమును కలిగించినది.

నిర్ణయప్రకారమే పార్లమెంటు సెలక్టు కమిటీ రాజ్య పునర్నిర్మాణబిల్లును సవరించు

ఔరంగాబాదు కావాలని కొందరు

ఇట్లుండ మహారాష్ట్రులలో తీవ్రభేదాభిప్రాయాలేర్పడినవి. కొందరు మరాఠావాడలోని ఔరంగాబాదు నగరాన్ని ముఖ్య నగరంగా ఉంచాలని సూచిస్తున్నారు. ఔరంగాబాదు సుప్రసిద్ధమైన అజంతా ఎల్లోరాగుహలకూ, ధవళగిరి (ప్రస్తుతము దాని పేరు దౌలతాబాదు) నగరానికీ సమీపం. ఈ వాదాన్ని సమర్థించేవారిలో డాక్టర్ బి.ఆర్. అంబేడ్కరు గారు ముఖ్యులు.

బొంబాయినుండి ఔరంగాబాదు నగరానికి వెళ్ళడానికి సామాన్యంగా, ప్రస్తుతపు బొంబయిరాష్ట్రంలోని — మరాఠీ నగరమగు జల్గాం ద్వారా వెళ్ళాలి. జల్గాం తూర్పు ఖాందేశ్ జిల్లాలో ముఖ్యనగరం. ఆ జల్గాం సంయుక్తమహారాష్ట్రానికి ముఖ్యనగరముగ నుండాలని తూర్పు, పడమటి ఖాందేశ్ జిల్లాలవారు కోరుచున్నారు. కాని ఈ కోరికకు ఎక్కువ బలంలేదు. ఎక్కువబలం లేకపోయినా ఈ రెండుజిల్లాలవారు పూనా కన్నా నాగపూరే

ఇటీవల హైదరాబాదులో బుద్ధ జయంతి పెద్దయెత్తున జరిగింది. ఈ సందర్భంలో జరిగిన సభకు ముఖ్యమంత్రి రామకృష్ణరావు అధ్యక్షత వహించారు. తెలుగుకవి దాశరథి పద్యాలు చదువుతున్నారు

గయలో బుద్ధజయంతి : టిబెట్, జపాన్, బర్మా మున్నగు దేశాలనుండి వచ్చిన భక్తులు దేవాలయంలోకి వుత్సవంగా పోతున్నారు.

● చిత్ర ప్రవర్తనలో ఆరితేరిన శంకరరావుదేవ

● రాజకీయ భరతనాట్య నిపుణుడు గాడ్గిల్

● ఎవరిదగ్గర వారిమాట మాట్లాడే దేవ్గరీకర్

నను అభిప్రాయము ప్రజావళికిగలదు. అందుచేత గుజరాతు, మహారాష్ట్రము, బొంబయి నగరములలోని భావిరాజ్యాంగ పద్ధతులు ఎలావుండాలనో ఆ ప్రకారము ఢిల్లీలో, బొంబయినగరాలలో ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి.

నాగపూరు రాజధాని

సంయుక్త మహారాష్ట్రమునకు, ఆ నిర్ణయ ప్రకారము విదర్భ, నాగపూరు ప్రాంతాల కాంగ్రెసు సంఘముల నిర్ణయాల ప్రకారము నాగపూరు ముఖ్య నగరంగా ఉంటుందనే యూహాగా ఉంది నేటివరకూ. పూనా నగరంలో కొన్ని కార్యాలయాలుంటవి. శాసనసభ సంవత్సరంలో రెండుమారులు నాగపూరులో జరిగితే ఒకమారైనా పూనాలో జరుగగలదనీ ఊహాగా వుంది.

ఈ విషయము రెండు వారాలలో పూర్తి నిర్ధారణ కావచ్చును.

ఉచితంగా ఉంటుందని వాదిస్తారు.

తమనగరం లభించకపోతే నాగపూరైనా, పూనాకైనా సరియే పూనాకైనా సరియేనని ఔరంగాబాదువారిలో అల్పసంఖ్యాకులు వాదిస్తారు. చాలవరకూ, మరాఠావాడలోని జనసామాన్యానికి పూనానగరమంటే ఏవగింపు

పూనా అయితే పీష్వాల కుట్రలు వస్తాయని భయం

పూనా నగరంలోని ప్రముఖులు కొలుత రత్నగిరి మండలాన్నుండి వచ్చినవారనీ, పూనా నివాసులు ఎక్కువ మేధావులూ, స్వార్థపరులూ కాబట్టి వారితో మొత్తం మహారాష్ట్ర జనసామాన్యానికి లాభదాయకం కాదేమోనని, మరల పేష్వా పద్ధతులు (కుట్రలు) పైకి వస్తాయేమోనని మరాఠావాడా వారేగాక, ఖాందేశ్ జిల్లాలవారూ, పూనా, నాసిక్ జిల్లాలలోని జనసామాన్యము అనుకుంటున్నారు.

పూనాలోగాని, బొంబాయిలోగాని ఏ

—కొరవ 8 వ పేజీలో

కామినీయా హేర్ ఆయిల్

"మృదువైన పరిమళముగలిగి, దట్టమైన శిరోజముల నభివృద్ధిచేయుట నిశ్చయము" అని భరతనాట్య తారక 'వైజయంతిమాల' చెప్పుచున్నది.

కామినియా తైలము నల్లనైన శిరోజములు, పొడవైన వెండ్రుకలు కాంతివంతమైన కురులు అభివృద్ధిచేసి, తలలో చుండును మాన్పును.

Sole Agents for Andhra State:- M/s Vijaya Agencies,
P. B. No. 109, VIJAYAWADA-1.

పెండ్లికట్నాలు
రు. 108 లు

గునుపాటివారి కానుక రు 50

కొత్తూరు గునుపాటి సుబ్బరామిరెడ్డి గారి పుత్రిక ఆయుష్మతి నిర్మలకు, కడప కోటిరెడ్డిగారి పుత్రులు ఆయుష్మాన్ రామచంద్రారెడ్డిగారికిని 30–6–56 తేది మధ్యాహ్నం నెల్లూరులో జరిగిన వివాహ సందర్భమున, వధువు పక్షమున జమీన్ రైతుకు కానుక రూ. 50/- లన్నూ,

వేంట్లావారి కట్నం రు 58

తాళ్ళపూడి మెట్టా రాజగోపాలురెడ్డి గారి మేనమామ పుత్రుడు శ్రీయుత తిక్కవరపు రామచంద్రారెడ్డిగారికిని, నిడిముసిలి - శ్రీ బత్తిన రాజేశ్వరమ్మగారికిని 2–7–56 తేది మధ్యాహ్నం నెల్లూరు పురమందిరాన జరిగిన వివాహ సందర్భమున జమీన్ రైతుకు విరాళం అర్ధమాట పదహారున్నూ—

ఇచ్చి సాయపడిన దాతలకు మా కృతజ్ఞతా పూర్వక నమస్కారములు. వధూవరులకు మా మంగళాశీర్వాదములు.

—నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు,
పత్రికాధికారి.

జమీన్ రైతు

6—7—56 తేది శుక్రవారం
శ్రీ దుర్ముఖి జ్యేష్ఠ బహుళ త్రయోదశి

గ్రామోద్యోగులు

గ్రామోద్యోగుల ఆందోళన, బెదరింపులు, తీర్మానాలు, రాయబారాలు యిటీవల తరచు పత్రికల శీర్షికలలో కనుపిస్తున్నవి.

క్రొత్తగా తయారుచేయవలసిన సర్ చార్జి లెక్కలు ఆధారంచేసుకొని, వాటిని గ్రామోద్యోగులు తయారు చేయరంటూ, ఒకవేళ తయారుచేయవలసివస్తే ఆ పనికి ప్రత్యేక ప్రతిఫలం ముట్టచెప్పాలని తమ ఆందోళనను తీవ్రతరం చేశారు. ఈ మధ్యనే తమ ఇతర కోర్కెలనుకూడా చేర్చారు.

గ్రామోద్యోగులను లోయర్ డివిజన్ గుమాస్తాలుగా పరిగణించి, వారికిచ్చే జీతనాతాలు యివ్వాలని; పార్టుటైం వుద్యోగులనిభావిస్తే వారి విధులేమిటో స్పష్టపరచాలని; ప్రభుత్వ పనిమీద పిలిపించబడ్డప్పుడు ప్రయాణబత్తా యివ్వాలని; అదనపుపనికి అదనపు ప్రతిఫలం ముట్టచెప్పనిదే ఆ పని వారుచేయరని; గ్రామోద్యోగుల పిల్లలకు వుచితవిద్య వైద్య సౌకర్యాలు కల్గించాలని – యిటీవల రాష్ట్ర గ్రామోద్యోగుల సంఘంవారు రివిన్యూ మంత్రిగద్దకు రాయబారంవెళ్లి సమర్పించిన నివేదికలోని ముఖ్యాంశాలు.

గ్రామోద్యోగులస్థితి దుర్భరంగానేవున్నది. ఇదివరలో ఏ ఒక్క రివిన్యూశాఖవారికో చెప్పుకోవలసివుండగా, యిప్పుడు ప్రభుత్వ శాఖలు పెరిగిపోయి, యీ అన్నిశాఖలవారికి యీ గ్రామోద్యోగులు జవాబు చెప్పుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ప్రభుత్వంలో శాఖలు పెరగకొద్దీ సిబ్బందికూడా పెరుగుతున్నది. కాని గ్రామోద్యోగులుమాత్రం అప్పుడెంతో, యిప్పుడంతే. దీనినిబట్టే గ్రామోద్యోగుల బాధ్యతలు, పని, ఎంతపెరిగిందీ విదితమౌతుంది. ఈ బాధ్యతలకు తగినట్లుగా వారికి జీతాలుగాని, సౌకర్యాలుగాని, అంతస్తుగాని ఏమాత్రం పెరగలేదనేది స్పష్టమైన విషయం. అలాంటప్పుడు తమ పరిస్థితిని కొంత బాగుచేయమని గ్రామాధికార్లు కోరడం న్యాయమూ, ధర్మమూకూడా.

కాని గ్రామోద్యోగులు బెదరింపులకు, సమ్మెలకు పూనుకోవడం సమర్ధింపలేము. సర్ చార్జి లెక్కలు తయారుచేయవద్దని రాష్ట్రసంఘం ఆదేశించడం అనుచితమని మా అభిప్రాయం.

గ్రామోద్యోగులు యింతకాలంగా ఆందోళన చేస్తున్నా, కేవలం మాటలలో సానుభూతి చూపినవారేగాని, సహాయపడిన మంత్రి ఒక్కరూలేరు. కాని రివిన్యూమంత్రి చంద్రమౌళిగారుమాత్రం చాల సానుభూతిని ప్రదర్శించారనే చెప్పవలసివుంది. జీతాలు పెంచకపోయినా, ప్రయాణబత్తెం యిచ్చుటకు, గ్రామోద్యోగుల పిల్లలకు వుచితవిద్యా సౌకర్యం కల్పించుటకు రివిన్యూమంత్రి మాట యివ్వడం ముదావహమైన విషయం. గ్రామాధికార్ల యితరకోర్కెలకు సంబంధించికూడా వారి మహాసభకు హాజరై స్వయంగా వినుటకు నిర్ణయించుకోడంకూడా సమంజసంగావున్నది. సర్చార్జిలెక్కలువ్రాయని వుద్యోగులపై తీసుకున్న చర్యలు వుపసంహరించమని వుత్తరువుచేయడంకూడా శుభసూచకం.

రివిన్యూమంత్రి ప్రదర్శిస్తున్న యీ సానుభూతి దృష్ట్యా, గ్రామాధికార్లు ప్రభుత్వంపై కత్తికట్టక, వారికి నచ్చచెప్పి కార్యంసాధించుకోడం బాగుంటుంది. ప్రభుత్వంకూడా వుచితవిద్యా సౌకర్యానికితోడు వైద్య సహాయాన్ని; ప్రయాణబత్తాలకుతోడు, ప్రత్యేక పనులకు ప్రత్యేక అలవెన్సులను యిచ్చి, వారూ ప్రశాంతంగా జీవించే అవకాశం కల్గించవలసిందిగా కోరుతున్నాము.

స్థానంవారికి సన్మానం

(12 పేజీ తరువాయి)

చాలమందికి నటులు అనిపించుకోవడానికి అర్హతలేదు. వారంతా వేషధారులుమాత్రమే. నటుడు ఏక్షణానికాక్షణం భావం తెలుసుకొని నటించాలి. నాటకాల్లో నాకింకా ఏం పూర్ణత్వంలేదు. లోకానుభవమే నాకు గురువు, శిక్షాపేరం. నా అనుభవాలను యితరులకు అందివ్వడానికి వువ్విళ్ళూరుతున్నాను. కాని ఎవ్వరూ ముందుకు రావడంలేదు. నిన్న జరిగిన సారంగధర నాటకంలో రెండుగంటలవరకు నా చిత్రాంగి నాదగ్గరకు రాలేదు. మూడవ గంటనుండి చిత్రాంగిలో లీనమైపోయ్యాను, అప్పుడు రసోత్పత్తికలిగింది" అన్నారు.

తెనాలి రామవిలాససభ చరిత్రను వివరిస్తూ నాటకాలలో తమ అనుభవాలను చెప్పారు. ఎప్పటికప్పుడు తమ సమాజంలోని నటులందరూ ఆత్మవిమర్శ జరుపుకొనేవారని చెప్పారు. తప్పులు చేసినవారికి జుల్మానాలు విధించబడుతుండేవన్నారు. కాని లేనందు మాత్రం శిక్షపడేదికాదని చెప్పారు. ఒకసారి బడిలికవల్ల తులాభారం నాటకంలో ఆవలించగా కోటి నటులు తెవలో తప్పుబట్టారని చెప్పారు. సత్యభామ ఆవలించడం సముచితమేనని, ఆమె వయ్యారి, గర్వి కావున ఆ నాటకోద్దేశ్యం సత్య గర్వభంగం కావున ఆవలింత సముచితమేనని చెప్పగా కోటి నటులు అంగీకరించారని చెప్పారు.

శ్రీ నరసింహారావుగారు తన వుపన్యాసము ముగిస్తూ యిలా అన్నారు.

"నాటకాలలో టెక్నిక్ చెప్పవచ్చు. కాని, హృదయం, భావప్రకటన, ఆకారం, అనుస్వానం నటుడుకి అత్యంతావశ్యకం. నటన చెప్పితేరాదు. నటన ఒక gift (ప్రజ్ఞ). నాటకంద్వారా సాధించలేని పనిలేదు. లోకంలోని దుష్టాచారాలను పారదోలుటకు ప్రభుత్వం పెట్టే ఖర్చులో పదోవంతు నాటకకళకు యిస్తే మంచిది. పూర్వం నాటకకళనుగురించి మాచేత విచారణ జరిపించి, రిపోర్టు వ్రాయించియున్నారు. సమయంవచ్చినప్పుడు సహాయం చేస్తానని చెప్పియున్నారు శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు. నాటకకళను దేశాభ్యుదయానికి ఉపకరించే సదవకాశాన్ని కల్పించమని ముఖ్యమంత్రిగారిని మరొకసారి కోరుతున్నాను". అన్నారు.

అధ్యక్షులు శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు అంత్యోపన్యాసం చేస్తూ యిట్లనిరి.

"శ్రీ స్థానం ఉదహరించిన రిపోర్టు మద్రాసు ప్రభుత్వ సచివాలయంలో భద్రముగా వుంది. దానిని ప్రజాభిప్రాయ సేకరణ నిమిత్తం ప్రకటించాలనుకొంటున్నాను. చిత్రకళ, నాటకకళ, కవిత్వం డబ్బు ఖర్చుచేస్తే లభించేవికావు. తిరుపతియూనివర్సిటీ ఆశయాలలో లలితకళాభివృద్ధి ఒకటైయున్నది. ఉత్సాహవంతులైన నటుల అనుభవాలను వుపయోగించుటకు ప్రయత్నిస్తామని" అన్నారు. మరల స్థానం నరసింహారావుగారిని అభినందిస్తూ వుపన్యాసమును విరమించారు

'తుపాను' ప్రదర్శనం

సభాకార్యక్రమానంతరం పులుగుండ్ల రామకృష్ణయ్యగారు రచించిన 'తుపాను' నాటకము రసవత్తరంగా ప్రదర్శింపబడింది. అందలి రాఘవరెడ్డి పాత్రధారి శ్రీ గాడేపల్లి రామయ్య, గోపాలరెడ్డి పాత్రధారి ఈశ్వరదాసు, మద్రాసునటి సీతారామమ్మ, మనోజ్ఞంగా నటించి ప్రేక్షకులను ఆనందాబ్ధి నోలలాడించారు. శ్రీ గాడేపల్లి రామయ్య నోరు మెదిపితే ప్రేక్షక గ్యాలరీలన్నీ గొల్లున నవ్వుతో ధ్వనించేవి.

నాటక ప్రదర్శనానంతరం "రాఘవరెడ్డి" పాత్రధారి శ్రీ గాడేపల్లి రామయ్యగారికి, శ్రీ అప్పుల ఆంజనేయులుగారు ఒసగిన వెండికప్పును శ్రీస్థానంవారుబహూకరించారు. ఆ సందర్భంలో శ్రీ నరసింహారావుగారు ఇలా మాట్లాడిరి. "ఈ నాటకం రసపుష్టి నందుకొన్నది. నటకులకంటే ముందు కవిని అభినందించవలసి యుంది. నాటకానికి కవి నటుడు రెండేరెండు నేత్రాలు. కవి రైలు పట్టాలు. నటుడు రైలుబండిగా వాటిపై నడవాలి. నటుడు, కవిభావానికి వ్యాఖ్యానం చేసి నటిస్తాడు. ఈ నాటకాన్ని యింత రసపుష్టిగా ప్రదర్శించడం కళాకారుల భాగ్యం. ఈ ప్రదర్శనంలోని నటులు ఒకరిభావాన్ని మరొకరు అందుకుంటూ సమష్టిగా నటించారు. ఈ నాటకం ఎక్కడైనా ఏ ప్రాంతంలోనైనా ప్రథమబహుమానం పొందగలదనుటలో సందేహంలేదు." శ్రీ పాత్రధారిణి సీతారామమ్మను పూలమాలవేసి అభినందిస్తూ "హావభావ విజృంభణలో యీ స్త్రీవ్యక్తి చాలాబాగా నటించింది. కాని ఒకలోపముంది, ప్రత్యేకంగా ఆంధ్రమహిళకు, చదువుకున్న స్త్రీకి వుండవలసిన మర్యాదను పాటించాలని నా సలహా." అన్నారు. సుబ్బస్వామిరెడ్డి పాత్రను కట్టు - బొట్టు చేసాన్ని స్వాభావికంగా మేకప్ చేసినందుకు వి. కుమార్ గారినికూడా అభినందించారు. కవి పులుగుండ్ల రామకృష్ణయ్యను శ్రీ స్థానంవారు పూలమాలాలంకృతులం చేశారు.

ఆంధ్రసభ సన్మానం

1 తేది ఉదయం ఆంధ్రసభవారు తమ సభాభవనంలో శ్రీ స్థానం నరసింహారావుగారికి సన్మానంచేశారు. అతిథిని మేళతాళాలతో ఆహ్వానించి సభాస్థలికి తీసుకొనివచ్చి నూతన వస్త్రాలతో ఫల పుష్పాలతో సత్కరించారు. నాటి సభకు ముంగమూరు నరసింహారావుగారు అధ్యక్షత వహించారు.

ఆ సందర్భంలో సరసకవి శ్రీ మోచర్ల రామకృష్ణయ్యగారు అభినందన పంచరత్నములు సమర్పిస్తూ "భారత రాజధానిలో తెలుగు నాట్యవిలసత్కళకు విజయ ధ్వజంబు నిశ్చె నిలుపంగ జేసిన మనిషివి" అని ప్రస్తుతించారు. ఆంధ్రసభ కార్యదర్శి శ్రీ కామరాజుగడ్డ శ్రీనివాసరావుగారు ఆంగ్లమున రచించిన అభినందన పత్రమును సమర్పించారు.

శ్రీ స్థానంవారు సన్మానానికి ప్రత్యుత్తరమిస్తూ, తనకు జరిగిన మహత్తర గౌరవాలలో ఇది రెండవదని పేర్కొన్నారు. ఆంధ్రావనిలో నెల్లూరు, బళ్ళారి, తెనాలి నాటకకళా కేంద్రములనియు, ఈ కేంద్రాలలో అనేకులు నాటకరంగాలలో కృషిచేసి అద్వితీయులైనారని చెప్పుచూ, నెల్లూరుకు చెందిన ప్రముఖనటులు కీర్తిశేషులైన దొరస్వామి అయ్యంగారు, కందాడ శ్రీనివాసాచార్యులు, నెల్లూరు నాగరాజారావు, రాయప్రోలు సుబ్రహ్మణ్యం, కాశీ చెంచుసుబ్రహ్మణ్యం, పర్వతరెడ్డి రామచంద్రారెడ్డిగార్లకు జోహార్లర్పించారు. తనకు లభించిన "పద్మశ్రీ"లో ఏదైనా గౌరవముంటే అందులో కొంతభాగం ఈ నటశేఖరులకు చెందుతుందన్నారు.

నెల్లూరు ఆంధ్రసభ మాజీ ఉపాధ్యక్షులు కీ. శే. ముత్తరాజు సుబ్బారావుగారి "కృష్ణ తులాభారం" తన్ను సత్యంగా భామనుచేసిందనీ, ఆంధ్రసభలో సన్మానం పొందడం తన భాగ్యమని శ్రీనరసింహారావుగారుతమకృతజ్ఞత ప్రకటించారు. నాటకకళను గురించి, నటుని బాధ్యతలను, లక్షణములను గురించికూడా స్థానంవారు మాట్లాడిరి. — మా. వి.

రాజాం డి॥ ము॥ కోర్టులో
S. C. 533 of 54. E. P. 591 of 55

కోటగిరి సీతారామస్వామి —వాది.
మీసాల రామమూర్తివగైరా —ప్రతివాదులు.

యీ నెంబరు డిక్రీమొత్తం ఖర్చులకు 2.వ ప్రతివాది తా॥ పాలకొండ తా॥ శిరపురము గ్రామములోని X॥ జీ॥ పల్లం య 0–60 ట్లు పరిమితిగలభూమి 23–7–56 తేది పగలు 11 గంటలకు పై కోర్టువారియెదుట వేలము కాబడును. సర్కారుపాట రూ. 250/- లు.

—వై. వి. నరసింహమూర్తి,
వాది అడ్వకేటు.

నెల్లూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో
S. C. S. No. 145 of 1956.

నగరకంటి బాలరంగయ్య —వాది.
నగరం మంగన్న —ప్రతివాది.

యీ నెంబరువాది ప్రతివాదిమీద చేసిన దావాలో ప్రతివాదికి తిరిగి నోటీసు నిమిత్తం 11–7–1956 తేదికి వాయిదా వేసియున్నది. అందువిషయంలో ప్రతివాదికిగల ఆక్షేపణలు వాయిదానాడు పై కోర్టుకుహాజరై తెల్పుకునేది.

—డి. వి. రాఘవయ్య, వాదిఅడ్వకేట్.

తెలుగులో అర్థజ్ఞానం కలుగుటకే సంస్కృతం!

ఈ స్ఫీపమును తయారుజేసింది తానుగాదని డాక్టర్ గోపాలరెడ్డిగారి ఉద్ఘాటన

కొన్ని శతాబ్దాల పరీక్షకు నెగ్గిన మనసాహిత్యం రేడియోలు, పత్రికలు, సినిమాలవల్ల తేలికైపోయిందని ఆవేదన

విద్యాప్రమాణాభివృద్ధికి ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యల వివరణ

నాస్తు రాజుపాళెం బాపూజీ ప్రాచ్యమాధ్యమిక పాఠశాలకు, దానికిగా స్థానికాభివృద్ధి ప్రణాళిః క్రింద నిర్మించబడిన నూత్న భవనానికి, 2 తేది, ముఖ్యమంత్రి డాక్టర్ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు ప్రారంభోత్సవం గావించారు. ఈ సందర్భంలో గాంధీజీ చిత్రపటాన్నిగూడా ముఖ్యమంత్రిగారు ఆవిష్కరించారు.

గోపాలరెడ్డిగారు యీ ప్రారంభోత్సవానికి రాగానే గ్రామస్థులు బ్యాండు, మంగళతూర్యనాదాలతో వారికి స్వాగతంచెప్పి, వుత్సవంతో సభావేదికవద్దకు కొనివచ్చారు.

ప్రథమంలో జిల్లా బోర్డు స్పెషలాఫీసరు, కలెక్టరైన శ్రీ మొహిబుల్లాగారు స్థానికాభివృద్ధిపనులకు సంబంధించిన నివేదిక చదివారు. 1955—56లో 174 పనులు, 7 లక్షల 10 వేల డబ్బుతో ప్రారంభించబడినవని, అందులో లోగా ఆఖరుకు 165 పనులు పూర్తి అయినవని నివేదికలో తెల్పబడింది. అందులో 38 స్కూలుభవనాలు, 54 రోడ్లు, 11 ప్రసూతి వైద్యశాలలు, 7 గ్రంథాలయములు, 28 బావులు, 34 చిన్న పెద్ద బ్రిడ్జీలు నిర్మించబడినవని వివరించారు. రెండవ ప్రణాళిక క్రింద స్థానికాభివృద్ధికి కేటాయింపు జరుగలేదని, కేటాయింపు జరిగిన తర్వాత పనులు ప్రారంభింపబడునని వివరించారు. యీ నాస్తురాజుపాళెం ప్రాచ్య మాధ్యమిక పాఠశాల భవనం 20 వేల వ్యయముతో నిర్మింపబడిందని, అందులో 10 వేలు గ్రామస్థులు విరాళమిచ్చారని తెలియజేశారు.

టిని యిక్కడ వుండవన్నారు. ఇక్కడ చదివిన విద్యార్థి, ఏ యితర స్కూళ్ళలో చదివే విద్యార్థికి తీసిపోడని, పైగా యిక్కడ చదివే విద్యార్థి వేరేస్కూలులో చేరే అవకాశమున్నదికాని, యితర స్కూలు విద్యార్థికి యిక్కడ ప్రవేశముండదని, దీనినిబట్టి యీ స్కూలు విశిష్టత విదితమవుతుందన్నారు. సంస్కృతం పరిపుష్టంగా వుంటే ఆంధ్రమూ పరిపుష్టంగా వుంటుందని, తెలుగులో ప్రవాది

రాజుపాళెంలో ప్రాచ్యమాధ్యమిక పాఠశాల

లేనందువల్లనే ఇతరభాషలలో గూడా ప్రవాదిలేకుండా పోతున్నదని శ్రీ నాగేశ్వరరావు వెలిబుచ్చారు. విద్యార్థులందరూ సంస్కృతం పఠించవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేశారు.

పంచాయితీ అధ్యక్షులు శ్రీ ఇరువూరు శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు ముఖ్య మంత్రిగారికి పుష్పమాల సమర్పించారు. శ్రీ పాలిచర్ల రామిరెడ్డిగారు సన్మానపత్రం చదివారు. విద్యుచ్ఛక్తి మున్నగుగ్రామావసరాలు తీర్చవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేశారు. శ్రీ మల్లూరు శేషయ్యగారు స్కూలు నిర్మాణకృషికి దోహదమిచ్చిన వారందరికీ నమస్కరించారు.

స్థాపకబ్రహ్మ శ్రీ అన్నారెడ్డి బలరామరెడ్డిగారు మంత్రిగా శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు జిల్లాకుచేసిన సేవను, అంకెలు, తేదీలతో కుతూహలం కల్గించేవిధంగా చెప్పారు.

పెట్టినదానికి తగిన ఫలితముండాలనే దృష్టితో కొన్ని మార్పులు

ప్రాచ్య విద్యాలయ విశిష్టత

తర్వాత జిల్లా విద్యాశాఖాధికారి శ్రీ యం. నాగేశ్వరరావుగారు సంస్కృతం ఆవశ్యకతనుగూర్చి ముచ్చటించారు. సంస్కృతాంధ్రములంటారుగాని, ఆంధ్రి సంస్కృతములనరని, దానినిబట్టే సంస్కృతం ప్రాధాన్యత విదితమవుతుందని అన్నారు. పూర్వం అన్నీకంఠస్థం చేసేవారని, కాని యిప్పుడు ధారణగూడా న్యూనతనే అభిప్రాయం ఏర్పడిందని, అది మంచిదికాదని వెలిబుచ్చారు. నాస్తు రాజుపాళెం ప్రాచ్యమాధ్యమిక పాఠశాలలో బోధనా విషయములను వివరిస్తూ, యిక్కడ వారానికి 10 పీరియడ్లు సంస్కృతం చెప్పబడుతుందని, యితర స్కూళ్ళలో వుండే కిలాటకెళాసి (?) ట్రెయినింగు, పోలీసులాం

శ్రీ సన్నపరెడ్డి చంద్రశేఖరరెడ్డిగారు తెలుగు విద్యార్థులు సంస్కృతం నేర్చుకోవలసిన అవసరాన్నిగూర్చి వుపన్యసించారు.

పిమ్మట ముఖ్యమంత్రిగారు వుపన్యసించారు. ప్రాచ్య విద్యాలయం ప్రారంభించే అవకాశం తనకిది ప్రథమమని శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారన్నారు. ఈ స్కూలు శ్రీ పాలిచర్ల రామిరెడ్డి ప్రభృతుల కృషి వల్ల వచ్చిందేగాని, మామూలు పరిస్థితుల్లో రాలేదని చెప్తూ, వారిని అభినందించారు. ఎవరు కుతూహలాన్ని, అభిరుచిని ఎక్కువగా ప్రదర్శిస్తారో, వారిని ప్రోత్సహించాలనేదే తమవిధానమన్నారు.

గోపాలరెడ్డిగారు గోవిందరాజులనాయుడు

సంస్కృతం నిర్బంధంగా ప్రవేశపెట్టిన

ములో తనపై వచ్చిన విమర్శలకు సమాధానం చెప్తూ,— యిది కొత్తగా తాను ప్రవేశపెట్టిందికాదని, అయిదేళ్లనాడు మద్రాసు

అందువల్ల ఇది ప్రవేశపెట్టింది సంస్కృతమంటే అభిమానముంటే గోపాలరెడ్డిగాదని. అప్పుడు విద్యాశాఖాధికారిగా వుండిన గోవిందరాజులునాయుడు ప్రభృతులని శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు వుద్ఘాటించారు. కనీసం సాహిత్యం తెలియని, దురభిప్రాయంవల్ల వ్యతిరేకప్రచారం చేశారని ముఖ్యమంత్రిగారన్నారు. ఈ సంవత్సరం ఆంధ్రలో అనుప్రాచ్యవిద్యాలయాలు తెరువబడుతున్నవని, తెలుగుజిల్లాలో నాస్తు రాజుపాళెం పాఠశాలే ప్రథమమని, సంస్కృతమంటే పెనుభూతమని, ఎందుకంటే అభిప్రాయం విద్యాశాఖలో వుండేదని, యిప్పటికిప్పుడు ఆ అభిప్రాయం మారుతున్నదని, ప్రస్తుతం ప్రభుత్వంకన్నో స్టేట్ వచ్చిన యిద్దరు డివిజనల్ యిన్స్పెక్టర్లు సంస్కృతి అభిమానులని, అందువల్ల మున్ముందు దానికి మంచి ప్రోత్సాహముంటుందని తాను ఆశిస్తున్నానని శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు ఆశాభావాన్ని వెలిబుచ్చారు. రాజేంద్రప్రసాద్ ఒక సంస్కృత పండితుని దగ్గరపెట్టుకొని దానికి ప్రాధాన్యమిస్తున్నాడని, రాజాజీ రామాయణం, భారతంలాంటి గ్రంథాలను పఠిస్తున్నారని.

ప్రభుత్వం పిలబస్ వ్రాయించిందని, దీనినిబట్టి తమిళనాడులో 40, ఆంధ్రలో 11 ప్రాచ్య విద్యాలయాలు వెలసినవని, రని, ప్రాచీనమైన సంస్కృతి, సాహిత్యాలమీద అభిరుచికల్గించడం అవసరమని, జారై

—కొరివ 9 వ పేజీలో

విజయవాడ - గుంటూరు - నెల్లూరు - మద్రాసు

లారీ (పార్సిల్) రవాణా

మీ వస్తువులు భద్రంగా చేరాలన్నా - మీ సామాను సకాలంలో అందవలెనన్నా - సరసు రేట్లతో వెంటనే ఏర్పాటు చేసికొండి - ముఖ్యంగా చెప్పతగినది : మీరు బుక్‌చేయు ప్రతి వస్తువుకు మేము జవాబుదారీగా వుంటున్నాము. మా అల్‌ప్రూఫ్ లారీలో ఒకసారి మీ సామాను తెప్పించుకొని చూడండి.

యు. బి. యస్. లిమిటెడ్, నెల్లూరు

—— గోడవున్-ఆఫీసులు ——

నెల్లూరు :	బృందావీధి	—	: టెలిఫోన్ 52,
గుంటూరు :	22/199	- కన్నవారితోట :	,, 171.
మద్రాసు :	162,	- వాల్ టాక్స్‌రోడ్డు :	,, 4440.
విజయవాడ :	యునైటెడ్ లారీసర్వీసు - బందరుకాల్వ	:	కృష్ణలంక.

నెల్లూరు వార్తలు

విసర్గుడు

పట్టపగలు మోసం

ఛైర్మెన్ ఎన్నిక

పామూరు మహాసభ

బజారు ధరలు

సారంగధర

కనకమ్మగారి కృతజ్ఞత

గాదెపల్లి రామయ్య వందనములు

Vijaya Medical Stores

Chemists & Druggists

TRUNK ROAD (Gattupalli House) NELLORE

* * * * * *

This is a cheap and reliable House for all Medicines and Medical requirements.

విజయా మెడికల్ స్టోర్సు

ట్రంకురోడ్డు (గట్టుపల్లివారియిల్లు) నెల్లూరు

* * * * * *

సమస్తమైన ఇంగ్లీషు మందులకు, ఇతర వైద్యావసర వస్తువులకు నమ్మకమైన, చవకైన అంగడి. దయచేసి దర్శించ ప్రార్థన.

రాపూరు తాలూకా సోషలిస్టు మహాసభ

పెండ్లిండ్ల పురాణం

చిత్రగుప్తుడు

గునుపాటివారి పెండ్లి

"అప్పిచ్చు వాడు, వైద్యుడు, ఎప్పుడు ఎడతెగక పారు ఏరును ద్విజుడున్ చొప్పడిన యూర నుండుము చొప్పడకున్నట్టి యూర చొరకుము సుమతీ"

మెట్టావారి పెండ్లి

కంటాబత్తిన విందు

2 తేది నాడు రాజుపాళెం బాపూజీ ప్రాచ్య మాధ్యమిక పాఠశాల ప్రారంభోత్సవం జరిగినపుడు ముఖ్యమంత్రి డాక్టర్ గోపాలరెడ్డిగారిని పాలిపర్తి రామిరెడ్డిగారు పుష్పమాలాలంకృతులనుగావిస్తున్నారు.

ఆంధ్ర భావతరంగాలు

నాయకులెవరైనా, రంగా-గోపాలరెడ్డి గారలు విడివడగూడదు

గత 24 వ తేది రంగాగారు నెల్లూరు రాగను రాజకీయ ప్రాధాన్యత కల్పించబడింది. కాని మాకు తెలిసినంతవరకు అలాంటిదేమీ లేదు. పత్రికా విలేఖరులు లేరు, రహస్య సంప్రదింపులు జరుగలేదు. వారు యిచ్చియుండిన నాలుగైదు గంటలలో వారితో మాటలాడుచున్నవారు, వారంటే అభిమానమున్న వారంతా వచ్చి వారి సహ్యాసంవారి అనుభవాలు, భూదానం పూరణాలు మున్నగు విషయాలను అడిగి తెలుసుకున్నారు. చర్చించారు. అంతే గాని పార్టీ రాజకీయాలు చర్చించలేదు.

విశాలాంధ్రలో కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకత్వం విషయంలో కూడా కొన్ని వార్తలు వెలువడినవి. పత్రికలలో ప్రకటించ బడుటవలనే అనుమానంతో ...

కాని గోపాలరెడ్డిగారంటే, గత పర్యాయం నాయకత్వ విషయంలో వున్న మనస్పర్థలు యీనాడు వీరిలో కనుపించవు. ...

గోపాలరెడ్డిగారు అధికారానికి వచ్చిన తర్వాత ...

★ పంచాయితీ ఎన్నికలు ★

ఇనమడుగు

కోవూరు ప్రెసిడెంటు

తాటిపర్తి

విడవలూరు

కురిచేడు

వరికుంటపాడు

ఉదయగిరి

వింజమూరు

కనుపర్తిపాడు

మోడల్ ఫార్మసీ, విజయవాడ

మహారాష్ట్ర రాజధాని

[3 పేజీ తరువాయి]

ఇప్పుడు మహారాష్ట్ర విద్యార్థులు ఏకాభిప్రాయంతో ఉండటంలేదు. ఎన్.వి. గాడ్గిల్ (మాజీ కేంద్రమంత్రిగారు) బొంబాయినగరం మహారాష్ట్రానికి ముఖ్యనగరంగా ఉండాలని, ఇప్పటివలెనే ఒకమారైనా శాసనసభ పూనా నగరంలో జరగాలని, పూనా ప్రాముఖ్యత ఏ మాత్రం తగ్గరాదని అంటారు. నాగపూరు మహారాష్ట్రంలోనే ఉండాలంటారు గాని నాగపూరుకు ప్రాముఖ్యత రావటం ఆయనగారి ఆలోచనా పథంలో ఉన్నట్లు లేదు.

జేదేగారి వైఖరి

బొంబాయివచ్చినా రాకపోయినా, బొంబాయి, పూనానగరాలు ఎప్పటివలెఆడంబరంతో ఉండరాదని, కార్మికులకూ, కర్షకులకూ హక్కులు, అభివృద్ధి మార్గాలు ఏర్పడితే రాముడు రాజ్యంచేసినా, రావణుడురాజ్యం చేసినా మహారాష్ట్రానికి కలిగేనష్టం ఎక్కువ ఉండదని కేశవరావు జేదేగారు (మాజీ మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసుఅధ్యక్షుడూ, ఇటీవలవరకూ గాడ్గిల్ గారికి స్నేహితులుగ నుండినట్టివారు) తలంచుతారు.

జేదేగారు నేటివరకూ ఏ ప్రత్యేక ఉద్యమంలోనూ చేరలేదు. కాంగ్రెసులో ఉన్నారు, గాడ్గిల్ గారివలె రాజకీయ భరత నాట్యంలో ప్రవీణులుకారు. బొంబాయి నగరవీధులలోనే పోరాడి బొంబాయి నగరాన్ని కలిపించానని ప్రజాసోషలిస్టు నాయకుడు ఎస్. ఎం. జోషిగారివలె జోషీ ఏ 60 లేక 80 మందికన్నా హెచ్చుమంది తమ ఇవతల ఉంటారని తలంపరు. తనతో మాట లాడటానికి పూనానుండి ఈ బయట వచ్చిన వారితో మాటలాడుతారు గాని జేదేగారు ఒక సంవత్సరంగా పత్రికావిలేఖరుల తోటి మౌనంగానే ఉంటారు.

చిత్రప్రవర్తనలో ఆరితేరిన శంకరరావుదేవు

అందరిలోకీ శంకరరావుదేవుగారు చిత్ర ప్రవర్తనలో ఆరితేరినారు. బొంబాయినగరం కావలెనని సంయుక్తమహారాష్ట్ర పరిషత్ అనేసంఘాన్ని నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం లేవదీసినారు. దానికి ఆయనయే అధ్యక్షులు. ఉపాధ్యక్షులలో, కార్యవర్గంలో అన్నిపక్షాల వారూ గలరు. కమ్యూనిస్టులూ, ప్రజాసోషలిస్టులూగలరు. నెహ్రూగారి ఫోటోలకు, పాదరక్షలు మాలలు వేసేవారూ "జయ్ సంయుక్త మహారాష్ట్ర" "బొంబాయి నగరం మాది" అని కేకలువేస్తూ, బస్సులమీద రాళ్లు రువ్వేవారూ, గుజరాతీలను కొట్టేవారూ, గుజరాతీ దుకాణాలను లూటీచేయించేవారూ కైతము సంయుక్త మహారాష్ట్ర పరిషత్తునేయను ఉత్సాహకరంగా వాడుతుండేవారు.

ఈలాంటి మిశ్రమసంఘానికి తాను అధ్యక్షుడుగా ఉండి, "బొంబాయి మాది" అని అంటూంటే బొంబాయినగరం సంయుక్త మహారాష్ట్రానికి ఊడిపడుతుందనీ, ఆసంయుక్త మహారాష్ట్రానికి తాను నాయకుడు కావచ్చుననీ శంకరరావుగారు ఊహించినారు. కాని ఎవ్వరి ఆశలో దగ్గరపడినప్పుడు ఆ కాంగ్రెసు విరోధులు ఆయనను మొదటపోగానే తర్వాత ఆయనకే పగవారాలను తీసినారు.

ఎనిమిదిమాసాల బొంబాయినగరంలో అల్లరులు జరిగినప్పుడు "నెహ్రూగారు ఇటీవల చెప్పినప్రకారం బొంబాయినగరం కేంద్రప్రభుత్వములో అయిదు సంవత్సరాలు ఉండే పద్ధతి మేము యిదివరకే అంగీకరించినవారము. అందుచేత సత్యాగ్రహము, అల్లరులు ఉండరాదు, అందరము శాంతంగా ఉండాలి." అని, యిటీవల పత్రికలలో ప్రకటించినారు శంకరరావుగారు. ఈ ప్రకటనసే నవంబరులో చేసియుంటే ఇట్టి అల్లరులు జరిగివికావు. జూను ఆరంభాన బొంబాయి నగరంలో అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘం సమావేశమైనప్పుడు వాతావరణం శాంతంగా వుండేది. ఇతర ప్రాంతాలనుండి వచ్చిన కాంగ్రెసు సభ్యులనూ, మంత్రులనూ, జోషి గారి సంయుక్త మహారాష్ట్రసమితి (పరిషత్తు కాదు) అనుచరులుగాని మరియే మందగీండ్రు గాని కష్టపెట్టియుండరు. నెహ్రూగారు బొంబాయి చౌపాటీలో జూను 3 వ తేదీన ఉపన్యసించినసభ శాంతముగజరిగియుండెడిది. ఆ యిదు సంవత్సరాలు బొంబాయినగరం కేంద్రప్రభుత్వపాలనలో నుండవలసినదేమం లేదికాదు. నవంబరు - జనవరి అల్లరులకు పరిహారంగా కేంద్రప్రభుత్వ పాలనలో ఒక సంవత్సరమూ లేక 18 మాసాలో మాత్రమే ఉంచేవాలనని నెహ్రూగారు, ఇతర నాయకులూ ప్రకటించియుండేవారుఅప్పట్లో.

డాక్టరు గాడ్గిలు నాయకత్వమైతే సంయుక్త మహారాష్ట్రసాధించివుందురు

శంకరరావుగారు తొలుత యూహించి నట్లు భూదానోద్యమమునకే మనసుగ కృషి సల్పియుండినచో సంయుక్త మహారాష్ట్ర పరిషత్తుకు అర్థశాస్త్రనిపుణులూ, రిజర్వుబ్యాంకు డైరెక్టరునూఐన డాక్టర్ డి. ఆర్. గాడ్గిల్ గారు అధ్యక్షులుగనుండి బొంబాయి నగరాన్ని సంయుక్త మహారాష్ట్రానికి సంపాదించియుందురు — రాగల నవంబరు ఆరంభానికి.

శంకరరావుగారిని నమ్ముకొని ఉపాధ్యక్ష పదవి నంగీకరించిన డాక్టర్ గాడ్గిలు గారికి బొంబాయినగర అల్లరులూ సత్యాగ్రహమూ విసుగుకలిగించినవి. కాని తన నాయకులగు శంకరరావుగారిని విమర్శింపనోపక ప్రతి బుధవారం పూనానగరాన్నుంచి బొంబాయికి ప్రొద్దునవచ్చి రిజర్వుబ్యాంకు డైరెక్టరుల సమావేశానికి హాజరై ఆ రాత్రికే పూనా చేరుకొని తమబసలో భోజనముచేసి శాంతంగ నిద్రపోతుంటారు.

రాజకీయ భరతనాట్య నిపుణుడు శ్రీ ఎన్. వి. గాడ్గిల్

ఫలితం ఏ విధాలనైనా బొంబాయినగర మహారాష్ట్రకై కృషిచేస్తుంటే ఎన్.వి. గాడ్గిలు గారు సంతోషిస్తారు. తానే ఏ ఉద్యమంలో గాని మునుముందు పనిచేయాలనికాని, పనిచేయు లేవాళ్లే అనవసర ప్రశంసలో వాగ్దానదాయకుడు కావాలని ఎన్. వి. గాడ్గిలు గారు తలంపరు. "అజ్ఞాతవాసంలో గాయం చేయటానికి ఇష్టమే, కాని కొట్లాటకి భయం" అనే నానుడి కొండకాకకు ఈ ఎన్. వి. గాడ్గిలు గారికి వచ్చింది. "బొంబాయినగరం మహారాష్ట్రమునకు ఇవ్వకరావాలి, బొంబాయి, పూనానగరాలు విజృంభించాలి" కాని ఎన్.వి. గాడ్గిలుగారు ఏ సాధనలోనూ అహింసాయుతంగా పూనుకోరు. కాంగ్రెసులో నాయకత్వంవుండాలి. అన్నీ ఏలాకుదురుతవి?

వారిని, వీరిని నమ్మి చెడ్డాడు మంత్రి నరవణే

వారిని వీరిని నమ్మకొని ఉపమంత్రిగా మండిన డాక్టరు డి. ఆర్. నరవణేగారు విజృంభించి, సదరు ముఖ్యమంత్రి మొరార్జీ దేశాయిగారికే సవాలయిస్తున్నంటి తోసివేయుటకున్నారు. ఆయన ఒక్కరే మంత్రివర్గము నుండి తప్పుకోవలసివచ్చింది. ఇతర మహారాష్ట్ర మంత్రులు, వై. ఎస్. హిరేగారూ, వై. బి. చావన్ గారూ మంత్రులుగానే వున్నారు. వారు బొంబాయినగరాన్ని కోరే వారే. కాని వారు కాంగ్రెసు ఆదేశాలను నిరాకరింపరు.

డాక్టరు నరవణేగారు అనుచరులులేని నాయకులు, పెద్దశైలిలో శంకరరావుదేవు గారు, చిన్నశైలిలో డా॥ నరవణేగారూ. ఇద్దరూ సంయుక్త మహారాష్ట్ర పరిషత్తు వారు. ఆ పరిషత్తుకు ఇప్పుడు ప్రాణంలేదు.

ఎవరిదగ్గర వారి మాటలాడే రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు దేవ్గిరీకర్

వీరందరి ప్రతిభనుమించిన ప్రతిభ మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులు టి. ఆర్. దేవ్గిరీకరుగారికిగలదు. ఢిల్లీలో నెహ్రూగారు, ధేబరు కన్పించినపుడు "మీరెట్లు ఆదేశిస్తే నేనట్లు అనుసరించుతానని" మందహాస వదనంతో వినయపూర్వకంగా వారికి నచ్చచెప్పుతారు. పూనాచేరినతర్వాత, పూనాలోని మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసు సభ్యులతో, డా॥ నరవణేగారితో, శంకరరావుదేవుగారితో "మనకు బొంబాయినగరం రాకఎక్కడికిపోతుంది; నెహ్రూగారినిర్ణయం సరిగాలేదు. మనఇష్టం వచ్చినట్లు మనం నిర్ణయించుకొందాం" అని గంభీరంగా పలుకుతారు.

"ఏమిటయ్యామాతో ఒకవిధంగా పలుకుతారు? పూనాలో మరొకవిధంగా ప్రవర్తిస్తారేం" అని ధేబరుగారుగాని, పంత్ మంత్రిగారుగాని అడిగితే "నెహ్రూగారి మాటలు మా వారికి అర్థంకాలేదు." అనియో, "మా పూనావారు ఒప్పుగానే ఉన్నారు" అనియో దేవ్గిరీకరుగారు సమాధానమీయటం అలవాటైందని పత్రికలు వ్రాస్తుంటాయి. ఉత్తర మహారాష్ట్రులనూ మోసం చేస్తుంటారు.

ఆందోళన మానితే నెహ్రూ సానుభూతి వస్తుంది

యిప్పటికైనా ఈ బహునాయకత్వం, "సత్యాగ్రహం" ఉద్దేశ్యం తెలియక, వారూ వీరూ జైళ్లకు పోవటం మానుకుంటే జవాహర్లాలు నెహ్రూగారు స్వదేశానికి ఏతెంచిన పిమ్మట మహారాష్ట్రులయెడ సానుభూతిచూపి జూలై 31వ తేదీ నిర్ణయాన్ని చాలవరకు సడలింప గలరు.

కథ అడ్డంగా తిరిగి తొమ్మిది మాసాలు గడిచినవి. ఇప్పుడు శాంతియుత పక్రమంగావస్తే ఎంతో మంచిదే. కాని అనుచరులులేని, త్రైన వర్జింపబడిన నాయకులు సామాన్య ప్రజలకు అట్టి ఆశ్చర్యమునూ - సంతోషమునూ గలిగింతురా? చూతము.

ఎప్పటికైనా బొంబాయినగరం మహారాష్ట్రులకు వస్తుంది. కాని కాంగ్రెసు తెంచానూ ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వనాయకులనూ ధిక్కరిస్తే లాభంలేదు.

రాజాం డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో

O. S. No. 194 of 1954. E. P. No 517 of 1955

యేసాటి సూర్యనారాయణ ... —వాది.

లోచర్ల మహాలక్ష్మి వగైరాలు ... —ప్రతివాదులు.

యీ నెంబరు వాదికి ప్రతివాదులవల్ల రావలసిన యిష్టిహారు దాఖలా పైకమునకు గాను ప్రతివాదుల తాలూకు.

గ్రామం పేరు:	భూవివరం:	పట్టా నెం.	సర్వే నెం.	సెటరు	విస్తీర్ణం:	శిస్తు:
కమ్మశిగడాం గ్రామం	గవర్న మెంటు జిరాయితీ పల్లం	61	60	1/ఎ	1—66	5–10–0
డిటో	డిటో	59	60	9	0—98	2–15–0
					యు 2—64 ట్లు.	
డిటో	డిటో మెట్ట	34	67	2	1—64	0–14–8
డిటో	డిటో	10	60	8	1— 0	3– 6–0
డిటో	డిటో	81	62	8	1—50	4– 8–0
					యు 4—14 ట్లు.	
				మొత్తం:.	యు 6—78 ట్లు.	

భూములు పై కోర్టులో 9–7–1956 తేది పగలు వేలము జరుగును.

1.వలాటు పట్టాదుపాట రు. 850/- లు పల్లం. 2.వలాటు మెట్ట సు॥ పాట రు. 800/- లు.

—ఆర్. వి. సూర్యనారాయణపంతులు - వాది వకీలు.

పాత్రుడుగారి బాలసంజీవిని (రిజిష్టర్డు)

పిల్లల లివర్ అండ్ స్ప్లీను వ్యాధులను నివారించును.

డాక్టర్ పిల్లా పాపయ్యపాత్రుడు అండ్ బ్రదర్స్

19, దక్షిణమాడవీధి - మైలాపూరు - మదరాసు - 4. ఫోన్ నెం 71354 రు.

బ్రాంచి:- 7, సారంగపాణికోవిల తూర్పువీధి - కుంభకోణము.

☞ అన్ని మందుల షాపులలోను దొరుకును

కాకర్ల కావాక్షయ్యగారి పక్షవాత నివారణిపిల్లలు

మా "భువనేశ్వరి" గులికలు (రిజిష్టర్డు) పక్షవాతం, రుద్రోవాతం, వణుకు, తిమ్మిర్లను త్వరలో గ్యారంటీగ కుదుర్చును. మా ఫోటో ట్రేడ్ మార్కు గల ఔషధము మాత్రమే కొనుము. వ్యాధి వివరములు తెలుపుడు - యింతకుమించిన ప్రోపుండంలో లేదు.

ఒకవారమునకు ఔషధము రూ. 7-0-0 —. ప్యాకింగ్‌పోస్టేజి వేరు.

"ఆయుర్వేద కేసరి" – "వైద్యవిశారద" "కవిరాజ్" కాకర్ల వెంకటప్పయ్య,

పక్షవాత స్పెషలిస్టు (రిజిష్టర్డు) ఆయుర్వేద ప్రాక్టీషనరు - 222, కాకర్లవారివీధి- తెనాలి.

సంస్కృతం ప్రాధాన్యత

[నిజ విలేకరి]

23 తేది తిలక్ నూరవ జన్మదినోత్సవం జరగడంలో కేవలం వారు స్వాతంత్ర్య వీరుడుగానేగాక, సాహిత్యవేత్త అనే అభిప్రాయంగూడా వున్నదని శ్రీ గోపాలరెడ్డి వెలిబుచ్చారు.

తెలుగుకోసం సంస్కృతం

తర్వాత విద్యార్థుల తెలుగుభాషాజ్ఞానాన్ని ప్రస్తావిస్తూ, పదకొండు సంవత్సరాలుచదివి, స్కూల్ ఫైనల్ ప్యాసయ్యేవిద్యార్థికి తెలుగు ఎంతవచ్చును అని పరిశీలిస్తే పుస్తకంచదివి అర్థంచెప్పే పరిచయంగూడా వుండడంలేదని, అందువల్ల మాతృభాషలో ప్రవాదులు ఏర్పడుటకు సాధనచేయడమా? లేక వదిలివేయడమా? అని గోపాలరెడ్డిగారు ప్రశ్నించారు. సంస్కృతం సంస్కృతంకొరకుగా ప్రవేశపెట్టబడడంలేదని, తెలుగులో అర్థజ్ఞానం కలగేట్టు చేయడమే తమవుద్దేశ్యమని వివరిస్తూ, "తెలుగుకోసరంగా సంస్కృతం" అని వుద్ఘాటించారు. రాజుపాలెంస్కూలులో చదివే విద్యార్థికి తెలుగులో మంచిప్రవాది వుంటుందని, ఆ విద్యార్థి తెలుగులోమిన్నగా వుండగలడనే ధైర్యం తనకున్నదని ముఖ్యమంత్రిగారు అన్నారు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోకంటె ద్రవిడదేశములోనే ప్రోత్సాహము

దిగజారిపోయిన విద్యావిధానాన్ని గూర్చి మాట్లాడుతూ, యిప్పటికి 22 హైస్కూళ్ళ స్కూల్ ఫైనల్ ఫలితాలుప్రకటించబడలేదని, కాపీలుకొట్టడమే దానికి కారణమని, కృష్ణజిల్లాలో పోలీస్ బందోబస్తుతో పరీక్షలు నిర్వహించవలసిన దుస్థితి కలిగిందని గోపాలరెడ్డిగారు తనవిచారం ప్రకటించారు. విద్యమీద ఆయిదుకోట్లు ఖర్చుపెట్టుతున్నా, దానికి తగిన ఫలితం ముట్టడంలేదన్నారు. ప్రాథమిక పాఠశాలలు, సెకండరీస్కూళ్ళు వుండవలసిన విధంగాలేవని, దీనికి సిలబస్‌గూడా కారణమేనన్నారు. సంస్కృతంచదవడమంటే వెనుకకుపోయ్యేవాళ్ళని, ఇంగ్లీషు నేర్చుకునేవాళ్ళంటే ముందుకునడిచేవారనే అభిప్రాయమున్నదని, రెంటిని సమన్వయపరచే వుద్దేశ్యంతో మాధవమీనన్ గారు విద్యామంత్రిగా వుండగా యీ ప్రాచ్య విద్యాలయాల స్కీము తలపెట్టబడిందని గోపాలరెడ్డిగారు వెల్లడించారు. సంస్కృతానికి దూరమైన ద్రవిడదేశంలోనే ఆంధ్రరాష్ట్రంలోకంటె దానికి ఎక్కువ ప్రోత్సాహం లభిస్తున్నదని, మాతృభాషమీద అభిమానం కల్గించుటకుచేసే ప్రయత్నమేయిదిఅని ముఖ్యమంత్రిగారు వెలిబుచ్చారు. సంస్కృతభాషలో కృషిచేసిన దివంగత శేషాల శంకరరెడ్డిగారికి జోహారులర్పించారు. కొన్ని శతాబ్దాల పరీక్షకునెగ్గిన మన సాహిత్యం రేడియోలు, పత్రికలు, సినిమాలవల్ల శిథిలమైపోయిందని, నేటి సాహిత్యం అల్పాయువు కలదని, ప్రాచీనసాహిత్యం పరమాయువుగలదని ముఖ్యమంత్రిగారు వుద్ఘాటించారు. సంస్కృతమంటే భీతిలేకుండా చేస్తే, సులభంగా నేర్చవచ్చునని, మూడు మాసాలలో సంస్కృతంనేర్పే అవకాశమున్నదని తనతో ఒకరుచెప్పారని, తెలుగుకు కావలసిన సంస్కృతాన్ని అందరూనేర్చుకోవాలని, అందుకొరకుగా యీ ప్రాచ్యవిద్యాలయములో జీతాలులేకుండా చేశామని గోపాలరెడ్డిగారన్నారు.

తప్పిన వారికి హెచ్చరికగా వుచితావకాశంలేకుండాచేశాము

వుచిత విద్యాప్రసక్తి తెచ్చి, తానుమూడవఫారంవరకు వుచితవిద్యా సౌకర్యం కల్పిస్తానని చెప్పింది వాస్తవమేనని, కాని 15 లక్షలవుతుందనుకున్న పరిహారం 36 లక్షలు అయ్యేట్లు పరిశీలనమీద తేలిందని, లోటుగా వున్న యీ సందర్భంలో ఒకేసారి ప్రవేశపెట్టకుండా సంవత్సరానికొకఫారానికి లేకుండాచేయుటకు నిర్ణయించుకున్నామని, 1958 కి థర్డ్‌ఫారానికిగూడా జీతంలేకుండా పోతుందనిచెప్పారు. విద్యార్థి శ్రద్ధగాచదవాలనే వుద్దేశ్యంతోనూ, హెచ్చరికగానూ పరీక్షతప్పిన వారికి వుచితవిద్యలేకుండా చేశామనిగూడా అన్నారు.

పెట్టినదానికి ఫలితం వుండాలనే దృష్టితో మార్పులు

హీనంగావున్న మన విద్యాప్రమాణాన్ని, దాని నివారణకు తీసుకున్న చర్యలనుగూర్చి చెప్తూ, హెడ్మాస్టరు అభిమానముంటే స్కూల్ ఫైనల్ వరకు ఎలాంటి అభ్యంతరంలేకుండా విద్యార్థివచ్చేవాడని, సున్నా రానివారినందరినీ-వారికెన్నిమార్కులొచ్చినా — వుత్తీర్ణులను గావిస్తుండేవాడని విశాఖపట్నానికిచెందిన ఒక హెడ్మాస్టరు రాష్ట్రవిద్యాశాఖాధికారితో చెప్పాడని, యీ శోచనీయమైనస్థితిని నివారించుటకు, నిర్ణీతమైన మార్కులువస్తేతప్ప పరీక్షచేయగూడదని, స్కూల్ ఫైనల్ వరకు పనికిరాని విద్యార్థులనురానిచ్చి అక్కడ తీసివేసి సమ్మెలుజేయించునని నేరమునలు, క్రిందనుంచి వదవాయాలనేది ప్రభుత్వ విధానమని వాక్రుచ్చారు. స్కూల్ ఫైనల్ లో రాయలసీమకంటే ఆంధ్రకోస్తాజిల్లాల ఫలితాలు అధ్వాన్నంగా వున్నాయని, కోస్తాజిల్లాలలో అగ్రస్థానంలోవచ్చే తూర్పుగోదావరికంటే, రాయలసీమలో అధమస్థానంలోవున్న జిల్లా మెరుగని యీ సందర్భంలో గోపాలరెడ్డిగారు వుదహరించారు. విద్యాప్రమాణాభివృద్దికి మరికొన్నిచర్యలుగా ముఖ్యమంత్రిగారు — ఎవరినో దృష్టిలో పెట్టుకొని పెంచేమార్కులు నిర్ణయించి వుత్తీర్ణులను జేసే మాడరేషన్ పద్ధతికి స్వస్తిచెప్పబడుతుందని; హయ్యర్ గ్రేడ్ ట్రెయినింగు రద్దుచేయబడిందని; జీవనోపాధికోర్సు అయినందున ట్రెయినింగులో స్టైఫండు పేరుతోయిచ్చే దక్షిణ నిలిపివేయబడిందని (జీ సి జీ కు మాత్రం యిస్తారు); వుపాధ్యాయులలో నిరుద్యోగం ఎక్కువగావున్నది కాబట్టి, ట్రెయినింగుకు తక్కువమంది వచ్చినచాలునని గోపాలరెడ్డిగారు వివరించారు. "పెట్టినదానికి ఫలితం వుండాలనే దృష్టితోనే యీమార్పులన్నీ చేయవలసివచ్చింది" అనిగూడాచెప్పారు.

రాజుపాలెంస్కూలుకు బాపూజీ పేరుపెట్టినందుకు, చుట్టుప్రక్కవున్న యల్లయపాలెం, పాటూరు, దామరమడుగులాంటి గ్రామస్తులు చేయలేనిపనిని, రాజుపాలెంవారు సాధించినందుకు కార్యకర్తలను అభినందిస్తూ వుపన్యాసం ముగించారు. పిమ్మట నూతన భవనానికి ప్రవేశోత్సవం, గాంధీజీ చిత్రపటావిష్కరణం గావించారు. శేషేటినిందుతో కార్యక్రమంముగిసింది. —మా. ప్ర. వి.

నెల్లూరు అంగ వికలుల సహాయ సంఘం

నెల్లూరు ఉస్మాన్‌సాహెబ్ పేటలో నెలకొనియున్న అంగవైకల్య సహాయక సంఘ వ్యవస్థాపక కార్యదర్శి శ్రీ యస్. వి. శేషయ్యగారు.

నెల్లూరు ఉస్మాన్ సాహెబ్ పేటలో అంగవైకల్య సహాయక సంఘంవారు తమకార్యాలయమున కడప అంధుల పాఠశాల విద్యార్థులను ఆదరించిన సందర్భంలో తీయబడిన ఫోటో.

జమీన్‌రైతుచందా

సంవత్సరం చందా	6–8–0
అర్ధ సంవత్సరానికి	3–8–0
విడి ప్రతి	0–2–0

దేవస్థానం భూములు కౌలుకు వేలం

* * *

ఆత్మకూరు తాలూకా నాగులవెల్లటూరు గ్రామం శ్రీ కోదండరామస్వామివారికి హక్కుగల మెట్ట-మాగాణి భూములు 1366 ఆవగాయీ ఫసలీనుండి 5 ఫసలీలవరకు కౌలుకు యివ్వబడును. కౌలు వేలం 20–7–56 తేది శుక్రవారము పగలు 3 గంటలకు పదరు దేవస్థానంవద్ద జరుగును. పాట పెట్టదలచుకున్నవారు రూ. 50/- లు ధరావత్తు కట్టవలెను. మిగత వివరాలు నన్నడిగి తెలిసికోవచ్చును.

— కరణం పద్మానాయుడు,
ధర్మకర్త.

బాపట్ల సబు కోర్టులో

S. C. 196 of 54. E. P. 382 of 55.

మద్దా రాఘవులు —వాది.
ముప్పా నాగయ్యవగైరా —ప్రతివాదులు.

గుంటూరు డి॥ చీరాల సబు డి॥ బోడవారి మందగుంటగ్రామంలోని 2-వ ప్రతివాది తాలూకు వేలముకావలసిన ఆస్తివివరం:- డి॥ సె 137/6 ర య 7–15 ట్లు రు. 17–14–0 తరం శిస్తుగల మెట్టభూమిలో య 1–80 ట్లు. యిందుకు హద్దులు:- [తూ] పర్వారుడొంక [ద] ఆసంటి వెంకటనర్సయ్య [ప] ముప్పా భుజంగరావు [వు] ముప్పా భుజంగరావు.

వేలము వాయిదా 6–8–56 తేది.

—కె. యస్. ఆర్. ఆంజనేయులు,
వాది అడ్వకేటు.

యేలూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 94 of 52. I. A. 468 of 56.

శ్రీమతి మహబూబ్‌బీబీ—పిటిషనరు—వాది.
షానోబీవగైరా — రెస్పాండెంట్లు-ప్రతివాదులు.

యీ దావాలో M. Os. 1 to 9 వస్తువులు వాదికి ఇప్పించవలసినదిగా వాదిదాఖలు చేసిన పిటీషన్ మీద 3-వ రెస్పాండెంటు పేరున యిమాంటీకి నోటీసులు అసలు జరుగనందున పబ్లికేషన్ ద్వారా నోటీసు నిమిత్తము 15–7–56 తేదికి వాయిదా వేసినారు. గనుక ఆక్షేపణలున్న యెడల సదరు వాయిదానాడు పై కోర్టువారికి మనవిచేసుకొనవలెను.

—డి. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యం,
పిటిషనరు అడ్వకేట్.

నెల్లూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

S. C. No. 39 of 1956.

యిరకమాటి రామయ్య —వాది.
(2) శానంపూడి నాగయ్య —ప్రతివాది.

వాది 11–1–53 తేదిగల ప్రోనోటు కా॥ రూ. 200/- లు రాగోరును యీదావాచేసినందున 12–7–1956 తేదీకి వాయిదా వేయబడి యున్నది.

—గం. సంజీవరావు - ప్లీడరు.

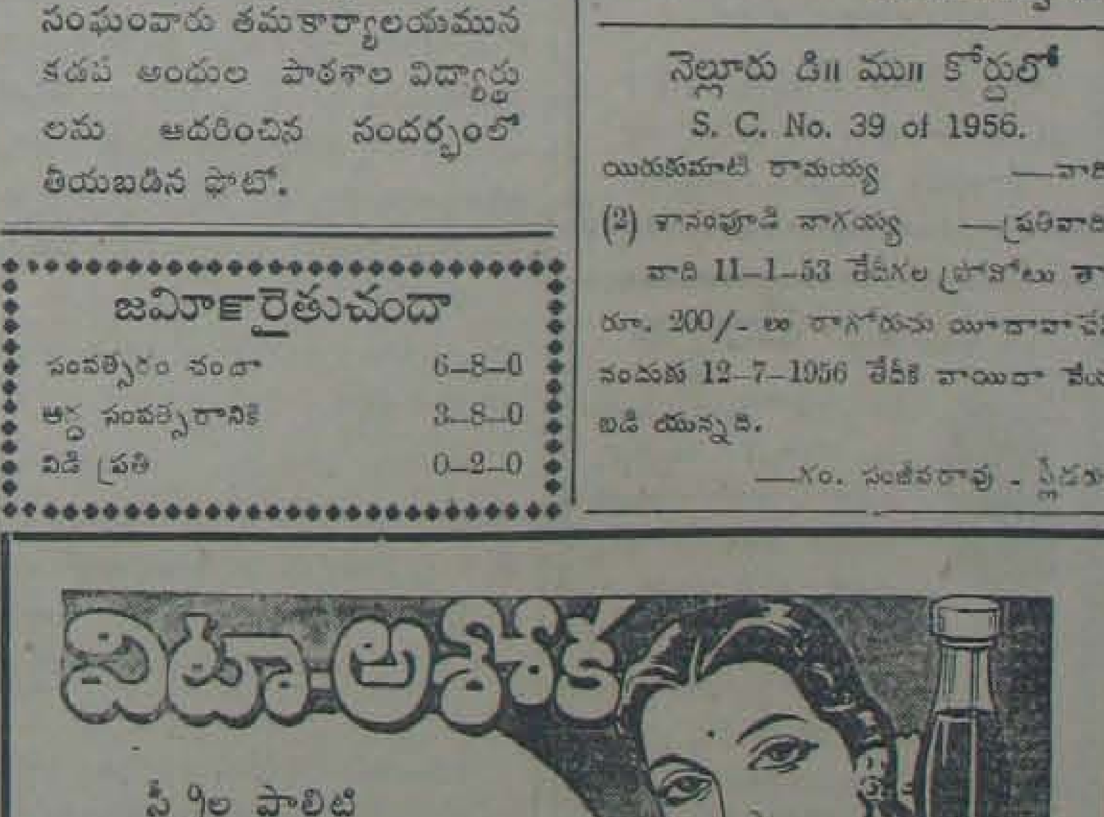

శ్రీ శ్రీపాదవారి రచనల విశిష్టత

అపరేషన్ కాలేదు – భయంలేదు
పథ్యంలేదు – గ్యారంటీ చికిత్స
రాయ్ ఎలెక్ట్రిక్ వైద్యచికిత్స
పక్షవాతము – బుడ్డలు – అండవాతము –
మూలవ్యాధి – ఉబ్బసం – భగరంధ్రములకు
యస్. వి. రాయులు
(గోపీనాయుడుబిల్డింగ్స్) హాస్పిటల్ రోడ్డు – నెల్లూరు.

అన్ని శుభకార్యాలకు
అవసరాలకు

సిల్కు
మిల్లు
చేనేత

అన్ని వస్త్రాలకు
సెలయము

రాయపరవు జగన్నాధం
గిరిజా ప్యాలెస్
(అందరికీ ప్రియం)
ట్రంకురోడ్డు – నెల్లూరు

పసిరికలు –
– కామెర్లు
భయపడ పనిలేదు
★
డాక్టరు సి. రామయ్యంగారు,
రంగనాయకులపేట – నెల్లూరు.

స్థాపితము 1920 సంవత్సరము
కుష్ఠు – బొల్లి
సమస్త చర్మ వ్యాధులకు గ్యారంటీ చికిత్స
కేటలాగు, సలహా, ఉచితము.
రెడ్డి అండ్ కో., (రిజిస్టర్డు)
H. O. గోపాలపురం—తూర్పుగోదావరి జిల్లా
బ్రాంచి: కాపువీధి – నెల్లూరు

నారసింహ లేహ్యం

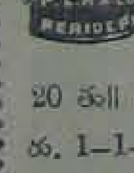

బంగారుతో చేరినది. మేహము, నిస్సారము, నిస్సత్తువ, శుక్లనష్టం అతిమూత్రమును హరించి బలమును వీర్యవృద్ధిని కలిగించును. 20 తు॥ డబ్బీ రు. 3–4–0 లు, పోస్టేజి రు. 1–1–0 లు. మా క్యాటలాగు ఉచితం.
పి. శి. పి. అండ్ కో.,
ఆయుర్వేదసమాజం–పెరిదేపి–నెల్లూరుజిల్లా

పక్షవాతమునకు
PARALYSISCURE (Regd.,)
(Trade Mark No. 154754)
మా మందు అమోఘంగా పనిచేస్తుంది. ఆ వ్యాధి నుండి మిమ్ముల విముక్తి చేస్తుంది. దినుసుపడవలదు. వారంమందు 8–12–0
బొమ్మా జితేంద్రి
(బొమ్మా కేశవులు కుమారులు)
నెల్లూరు

(గత సంచిక తరువాయి)

అనుభవాలూ – జ్ఞాపకాలూ

ఇతరులనుగురించి వ్రాయుట ఎంతకష్టమో, తనను గురించి తను వ్రాసుకోవటం అంతకంటె అధికకష్టం. స్వీయచరిత్ర వ్రాసుకోవటం మన సాంప్రదాయం కాదని మరల్లోకొందరు సంకోచించారు.

అసలు ఆత్మకథవ్రాసుకొనుటకు కొంత తాహతువుండాలి. కథంటూ కొంత ఉన్నప్పుడే ఆత్మకథవ్రాయుట జరుగుతుంది. అట్టి కథలేని చరిత్రలు ఆత్మకథలుగాక, ఆత్మశ్లోభలగును.

వీరేశలింగంగారు ఏ వ యు గ నిర్మాత. ఆధునికాంధ్ర పితామహుడు. ఆయన మన సంఘములోనూ, సాహిత్యములోనూ, కొన్ని మార్గాలు మూశాడు, మరికొన్ని తెరిచాడు. ఆ యుగపురుషుడే స్వీయ చరిత్రారచనకుకూడా పునాది వేశాడు. స్వీయచరిత్ర అనేపేరుతో విశాఖమండలపు ప్లీడరగు రాంపాట్ల జగన్నాథ శాస్త్రిగారు వ్రాశారు. చిలకమర్తి, దేశభక్తుడు, అనేపేరే పెట్టుకున్నారు. తిరుపతి కవులు జాతకచర్య అనేపేరుతో వ్రాశారు. వల్లూరి సూర్యనారాయణ గారు సూర్యనారాయణీయం అన్నారు. ఆంధ్రకేసరి జీవితయాత్ర అన్నారు. జానువ నా కథంతే, దర్శి చెంచయ్యగారు నేను–నాదేశం అన్నారు. పరిభాకరశాస్త్రిగారు ప్రజ్ఞాప్రభాకరం అనే పేరుతో యోగానుభవజ్ఞానం తెలుపుతూ రచనచేశారు. డాక్టరు కేసరి నా చిన్ననాటి ముచ్చట్లు అంటే, శ్రీ శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు నా అనుభవాలూ – జ్ఞాపకాలూ అన్నారు.

వీరి రచనాదర్శాలు భిన్నమైనా ఇవన్నీ స్వీయచరిత్ర తోవలోనే చేరుతాయని నా అభిప్రాయం. శాస్త్రిగారికి కొన్ని ఒకదానిలోనూ, పరిణితి మరొకదానిలోనూ అయింది. మరి అది ఎలాతెటస్థించిందో అనేక పెద్దగాథ. కేవలం గాథమాత్రంకాదు; సంకుల సమరం. సంకుల సమరంమాత్రమే కాదు; కల్లోలం. "సహజంగా వారి భావయంత్రం ఎంత దృఢమైనదయినా, అది ఎన్ని మాట్లు ఆగిపోయిందో, ఎన్ని తిరుగుబాట్లు చేసిందో, ఎన్ని మరమ్మతులు తిన్నదో, ఎన్ని కొత్తభాగాలు చేర్చవలసివచ్చిందో, భయంకర విప్లవగ్రంథం.

ఆంధ్రభాషలో చెత్తవాఙ్మయం చాలా వస్తుందిప్పుడు. దానివల్ల జాతియటే చాలా దెబ్బతింటున్నది

అలాంటిది ఇకముందైనా రాకుండా దేశీయులు ప్రతిఘటించాలంటే వారి రోషాగ్నికి ఈ రచనగూడా ఒక సమిధ అవుతుందని శాస్త్రిగారు అంటారు. ఇంతేగాక వారిరచనలు అకర్షించేవారి అనుభవాలూ – ఆకర్షిస్తాయంటారు.

ఒక రచయిత రచనలు సుబోధకం కావాలంటే, ఆయన జీవితసరణి తెలియాలి. ఆ జీవిత సరణి తెలిపేది "అనుభవాలూ – జ్ఞాపకాలునూ."

ఇంతేగాదు, జాతీయమైన భాషను, నుడికారాన్ని, మాధుర్యాన్ని తెలుసుకోవాలన్నా, ఈ గ్రంథం అధికంగా తోడ్పడుతుంది. అందులో ఇప్పటివచ్చింది ప్రథమభాగమే. ఇందులో శాస్త్రిగారు నాటకాల్లో వేసాలు వేసేవరకు వచ్చారు. ఇంకా ఇటువంటివి చాలునున్నవి. తరువాయివి ఎప్పటికో పూర్తిఅగునో?

సాహిత్యగోష్ఠి
★
శ్రీ గొర్రెపాటి
వెంకటసుబ్బయ్య

మహాభారతము

భారతదేశమంతటా రామాయణాన్నే ఆరాధిస్తారు. అందులో ఆంధ్రులకు రాముడు ఇష్టదైవం. ఆ యన అయోధ్యలోనేగాక, పైగా భద్రాద్రిలో వెలశాడు. కాని ఆంధ్రులకు అభిమానగ్రంథం భారతమైంది. వింటే భారతమువినాలి, తింటే గారెలుతినాలి అనే సామెత దీనికితార్కాణం. ఇది వింతల్లోవింత. కారణజన్ములైన కవిత్రయంవల్ల కలిగినందువల్లనూ, ఆంధ్రప్రకృతికి అనుగుణ్యమైన గ్రంథమగుటవల్లనో, ఇవన్నీ కారణాలే.

> "గాసటబీసటే చదివి గానల ద్రవ్య
> తెనుంగు వారికి నన్నయ తిక్కనా
> ర్యులు వ్యాసముని పరిణీతార్థము"

తెల్లించేశారని యెర్రాప్రగ్గడ యేనాడో అన్నాడు. కాని ఆ భారతం అందరికు అందుబాటులోలేదు. అందుచేత అది నేటికీ గాసటబీసటే. తెనుగువారికి నేటతెల్లముగా తెలియచేయగలందులకు శ్రీపాదవారు పూనుకున్నారు. వచనభారతాలు ఉన్నవిగదా! మళ్లా ఎందుకంటారా? అని వచనంలో వ్రాసినా, పద్యభక్కినే పోయినవి. సంస్కృతభాయలనే సంతరింపబడ్డాయి. పాతపంథానే పోయినవి.

ఇది ఒక నవ్యభారతం – భవ్యభారతం – దివ్యభారతం

మరి మన పురిపండా అప్పలస్వామిగారు వ్యవహారికంలోనే రచించారుగదా! మళ్ళా శాస్త్రిగారు యెందుకు చెయ్యిచేసుకున్నారు అంటారు మీలో కొందరు.

అప్పలస్వామిగారు, ఆంధ్ర భారతాన్ని ఆధారంగా తీసుకుంటే, శాస్త్రిగారు వ్యాస ప్రోక్తం చేస్తామన్నారు.

శ్రీపాదవారి భారతం ప్రజలభారతం. విరాటపర్వం వచ్చింది. ఇతర పర్వాలు రానున్నాయి.

శ్రీమద్రామాయణం

రామాయణాలెన్నో బయలుదేరాయి. బల్లమీద కట్టవచ్చు. ఆ వాల్మీకి కవితకు ముద్దులయ్యా, రామకథామృతమును గ్రోలుటలో, తెలుగువారెందరో – భాస్కరునుండి నేటివరకు చేస్తున్నారు.

శ్రీ శాస్త్రిగారు రామాయణమంతా యథావాల్మీకంగా, రసవంతమైన జానుతెనుగులో రచించారు. అక్షరాస్యులందరూ ఆస్వాదించవచ్చు.

కథాసాహిత్యం

శ్రీపాదవారు ఆంగ్లభాషాజ్ఞానం లేకుండా కథలువ్రాసే వారిలో ప్రథములేకాదు, ప్రముఖులు. ఇంతేగాదు, ఆంధ్రకథకులందరిలోనూ ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యమున్నది.

మన కథాసాహిత్యములోని పాత్రలు, ప్రవృత్తులు అధికంగా మనవికావు. భాషకూడా తెలుగు కాదు. తెలుగుపాత్రలు, తెలుగుప్రవృత్తులు, తెలుగు వచనం తెలుసుకోవాలంటే, శాస్త్రిగారి కథలలోనే లభించును.

ఇంగ్లీషుభాష నేర్చుకోనందువల శాస్త్రిగారు చాలా నొచ్చుకుంటారు. వీరు ఆంగ్లభాషాభ్యాసం చేయనందువల్లనే మనకిట్టి తెలుగు వాతావరణం కలుగకేశారు. ఇది శాస్త్రిగారికి ఆంగ్లభాషరాని సుగుణం. అందువల్లనే వీరు తెనుగుకథలు అని సగర్వముగా చెప్పుకోగల కథలు వ్రాయగలిగారు. ఆంధ్రాభిమానం, సంస్కారణ దృక్పథం, వీరి కథలలో అధికముగా కన్పించును. వీ రట్టి ఆంధ్రజాతీయ నాదులలో వీరిభాష అట్టిజాతీయభాష. 'యథాభాష కథాభాష' అ నెడిమాట వీరి యెడల సార్థకత చెందినది.

విద్యాభ్యాస కాలంలోనే వీరు కథలు వినటం, చెప్పటం ప్రారంభించారు. తర్వాత చదవటం వ్రాయటం సాగించారు. చెయ్యితిరిగిన తర్వాత పత్రికలలో ప్రచురింపసాగారు. వీరు ప్రథమంగా 1915 సం॥ ఫిబ్రవరిలో ఆంధ్రవార పత్రికలో 'ఇనుపుర వెంకన్న చేటుకో పోదాం' అనే కథను ప్రకటించారు. నాటి నుండి నేటివరకు వ్రాస్తున్న భీష్మాచార్యులు. శతాధిక కథలు వ్రాశారు.

వీరి కథానికల శీర్షికలు అధిక ఆకర్షణంతంగా ఉంటాయి..

కథానికి ఆరంభం కుతూహల ప్రదంగా ఉండటమేగాక, ఆసాంతం అలాగే ఉండును. పాత్రలచరిత్ర పరిస్ఫుటంగా ఉండి కథానిక సహజంగా ఉంటుంది. సంభాషణా చాతుర్యములో శాస్త్రిగారికి సరిసాటిగలవారు ఆంధ్ర కథా సాహిత్యంలో లేరు లేరని తలుపవలెను. సాంఘిక కథానిక రచనలో వీరు అసమానులు.

వస్తువు

శాస్త్రిగారి కథావస్తువు రెండురకాలుగ భావించవచ్చును. పాత మనుష్యులు, పాత నుడికారపు సంభాషణలు. కాని వినటానికెంతో ఇంపుగా ఉంటవి. మనలో అనేకులు చారిత్రక నవలలు వ్రాసి కృతార్థులమైతిమని కూర్చున్నారు. చారిత్రాత్మక మనగా కేవలం చారిత్రాత్మిక కథావస్తువును తీసుకొనుట కాదు. ఆనాటి వాతావరణం, భావను చిత్రించాలి. శాస్త్రిగారు 'వడ్లగింజలు' 'గులాబీ అత్తరు' అనే చారిత్రక కథలలో కృతార్థులయ్యారు. ఈ కథలు పారంపర్యంగా వినుటయేగాక, గోదావరి జిల్లాలోని క్షత్రియ సంప్రదాయాలు వీరికి అధికంగా తెలుసు. అందుచేత పెద్దాపురం సంస్థానానికి సంబంధించిన ఆరెండు కథలలోను ఆనాటి వాతావరణం. చిత్రించుటలో విజయం గాంచారు.

రెండవరకం వస్తువు:– ఈ కాలపు మనుష్యులు, ఈనాటి వాతావరణం, ఈనాటి భాష, ఇందులోను ఇంపుగానే చెప్పగలిగారు.

కాని వీరి పాత్రలలో పూర్వకాలపు ఆలోచనలు, ఆనాటి పలుకుల పసందు, ఈకాలపు నిర్భయం, పూర్వపు వినయం, నేటిసాహసం, నూతన పోకడలు గాంచగలం.

ఆంధ్ర బ్రాహ్మణ కుటుంబాన్ని చిత్రించుటలో శ్రీపాదవారు ఉత్తమాధికారులు. చేయేల సిద్ధహస్తులు.

భాష

మన తెలుగులో అనేకరకాల తెలుగులున్నవి. వైదికి తెలుగు– ఇది అంతా తెలుగే కాని తెలుగునుడికారం దీనిలో అవగింజంతైనా ఉండదు.

ఇంగ్లీషువల్ల మనకు కొన్ని లాభాలు కలిగినట్లే, కొన్ని నష్టాలు కలిగినవి. పూర్వం

—తరువాయి 11 వ పేజీలో

—జనవాణి—

ఈ శీర్షికక్రింద వివిధ సమస్యలనుగూర్చి పాఠకులు చర్చించవచ్చు. తమ తమ అభిప్రాయాలను స్వేచ్ఛగా వెలిబుచ్చవచ్చు. వ్యక్తిగత దూషణలకుమాత్రం యిది వేదికకాదు. —సం. జ. రై.

యలమందారెడ్డి సోమశిల కొరకు కార్చినకన్నీరు - పార్టీకొరకా - ప్రాజక్టుకొరకా?

గత 22తేది జమీన్ రైతులో – శ్రీ యల్లమందారెడ్డి – కమ్యూనిస్టు యం. యల్. ఏ. గారు – నెల్లూరుజిల్లాలో నీటివసతులపై ఒక సుదీర్ఘమైన ప్రకటనచేశారు. వారందులో సూచించిన ప్రాజెక్టులు సాధించను "ఐక్యవుద్యమం" కావాలని సెలవిచ్చారు. ఆ ప్రకటనను పరిశీలించిన వారికెవరికైనా, అందులో కనిపించేది – ప్రాజెక్టులకొరకు ప్రయత్నం కాదు – ఐక్యవుద్యమంకొరకు ప్రాజెక్టులను అడ్డంవేసుకోనడం.

కమ్యూనిస్టు కుటిల ఎత్తుగడలు – నెల్లూరుజిల్లా ప్రాజెక్టులు

సోమశిల రిజర్వాయర్ కావాలని జిల్లా అంతా ముమ్మరంగా ఆందోళన సాగిస్తున్నప్పుడు – కమ్యూనిస్టుపార్టీ – దాని తోకు సంఘాలు బహిరంగంగానే సోమశిల అక్కర్లేదని ప్రచారంచేశాయి. అంతేగాదు సోమశిల కావాలనిచెప్పడం, ఆంధ్రులకుద్రోహంచేసి, నందికొండకు ఎగనాంపెట్టి – అరవలకునీళ్ళు ఇప్పించే భూస్వాములు – వారి మూలప్రయత్నమే సోమశిలకొరకు ఆందోళన అని వాదనమేగాక, తీర్మానాలుకూడా చేయించారు. ఆంధ్రినుండి పంచవర్ష ప్రణాళికలో కలుపవలసిన ప్రాజెక్టులజాబితాలో ఆంధ్ర కమ్యూనిస్టుపార్టీ, దాని ఆధీన ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతు సంఘం, సోమశిలనుచేర్చలేదు. అసెంబ్లీలో గాని, పార్లమెంటులోగాని కమ్యూనిస్టు సభ్యులు సోమశిలకొరకై ఒక్కసారయినా అడిగిన పాపానపోలేదు.

ఏట్టకేలకు సోమశిల ఇక రాదు అని తేలిపోయింది. రెండు పంచవర్ష ప్రణాళికలలోగాని, మురుగునీటి స్కీముల్లోగాని, వరద నివారణ చర్యల్లోగాని దాని వూసు లేకుండాపోయింది. కమ్యూనిస్టుల కోర్కెఫలించి, చక్కగా ఆనందించి వుంటారు. యీ గాథ జిల్లాలో సర్వంఎరుగుదురు. కాని కమ్యూనిస్టులకు ఒక సూత్రంమీద నమ్మకంవుంది. జనం ఏదయినా త్వరగా మరచిపోతారని, సోమశిల అని ఇప్పుడు కేకవేస్తే వెనకాల వస్తారని వారి తలంపు కాబోలు. ఏవిషయంలోనైనా ఏమోగాని, సోమశిలను రాకుండాచెయ్యను కమ్యూనిస్టులు ఆడినవాటకం, వేసిన మతెం తాళ్ళు ఎవ్వరూ మరచిపోలేరు.

ఇప్పుడు ఈ రాద్ధాంతం ఎందుకంటే - యీమధ్యన వారిపార్టీకి జ్ఞానోదయం కలిగింది. కమ్యూనిస్టులు కానివారుకూడా మనుషులేనని, వారిలోకూడా మంచి వుంటుందని పాలఘాటు సభలో నిర్ణయించారట. ఆరునెలలకొకసారి ఇల్లా నిర్ణయిస్తుంటారులేండి! అందువలన పెన్నానదిలో ఇప్పుడు పాలఘాటు తీర్మానం ప్రకారం నీరువున్నట్లు తెలుసుకొన్నారు. రిజర్వాయరు కట్టవచ్చునని కాంక్షణ చేశారు. వీరు ఏమంచికీ తోడ్పడకపోయినా - కనీసం పూరకుంటే అంతవరకు చాలా మంచిచేసిన వారౌతారు.

సోమశిల ఎల్లాగూ పోయిందికదా- మనం అరిచినా దానిని వినుపించుకొనే శక్తులు వుండవుగదా - అయినా సోమశిల అని కేకేస్తే మన లోపభూయిష్ట చర్యలు ఆ కేకలమధ్యన జనం మరచిపోతారని వీరితలంపులాగుంది. ప్రజలలో పునాదిపోయి, రాజకీయంగా మాస్టారు పెదలు. ఢిల్లీవరకు కమ్యూనిజం అప్రతిష్ట పాలయిపోవడం గుర్తించిన యీ మురారు ఇప్పటికీ మిగిలింది "ఐక్యవుద్యమమే". ఆ పేరుతో సోమశిల రాకపోయినా- పెద్దమనుష్యులుగా పోజు వేసుకతిరిగి, పరపతి సంపాదించుకోవచ్చు. అదీ నేటి సోమశిల కావాలనేకోర్కె వెనుకదాగిన సత్యం. సోమశిలను రాకుండా చెయ్యను ఐక్యవుద్యమం అన్న యీ ఘనులు సోమశిలకొరకు ఐక్యవుద్యమం నిర్మిస్తారట.

వీరి పుర్రెలకు ఎప్పుడు ఏదితట్టితే అది వదరినదాకా ప్రాజెక్టులు అనుతాయా- చేతులారా గొంతుకోసినట్లు సోమశిలను అరికట్టి ఇప్పుడదే పేరుతో నాటకంఆడను వారికేచెల్లుగాని, యితరులు అట్లాంటి సాహసాలు చెయ్యలేరు. —ఒక రైతు.

సాహిత్యగోష్ఠి

(10 పేజీ తరువాయి)

సంస్కృతం చదువుకున్నవారు తెనుగులో గ్రంథరచనచేసి కొందరు తెనుగు నుడికారాన్ని నాశనం చేసినట్లే, నేటి ఇంగ్లీషునేర్చినవారు అధికంగా తెనుగులో వచన రచన చేయటం, తెనుగుభాషా సంప్రదాయం తెలియని ఆంగ్ల విద్యావంతులు కొందరు తెనుగు పత్రికలకు సంపాదకులు కావడంవల్ల, ఆంధ్రభాషకు అధిక నష్టం కలుగుచున్నది. ఆ ఆంగ్ల మానసపుత్రులు ఆంగ్లంలో ఆలోచించి, తెనుగు రచన చేయటంవల్ల తెనుగు పసచచ్చిపోతున్నది. ఆ గ్రంథాలే, ఆపత్రికలే చదివి యువరచయితలు గ్రంథరచన చేయటవల్ల ఆదుర్గుణమే వీరికలవడుతున్నది.

ఇట్లాగే హింది, బెంగాలీ, చదువుకున్నవారు అధికంగా అనువాదం చేస్తున్నారు. వారి వాక్యరచన, ఆయా భాషాసంప్రదాయాలననుసరించి ఉండటమేగాక, కొన్నిశబ్దాలుకూడా వాడుతున్నారు. అనువాదాల్లో అధికం తెనుగు అని చెప్పటానికి వీల్లేకుండా వున్నవి. శాస్త్రిగారికి సంస్కృతంమీదనూ, ఇతరభాషలు రాకపోవుటవల్లను, వీరు పరిశ్రమచేసి సజాతీయమైన తెనుగుభాషను నేర్చుకొని, ఆధోరణిలో వ్రాయటం నిజంగా ఆంధ్రుల అదృష్టం. వీరికథలలో అధికంగా ఆకర్షించేది తెనుగునుడికారమే. కాళికాదేవి కాళిదాసుకు బీజాక్షరాలు వ్రాసినట్లే మన ఆంధ్రమాతృదేవతలు వారి నాలుకపై బీజాక్షరాలువ్రాశారు. ఆ మధురమైన మాతృవాణినే మనకువారు ప్రసాదిస్తున్నారు.

వీరి వాక్యవిన్యాసంకూడా కొనియాడతగినది. వీరివాక్యాలు కొండవీటి చాంతాళ్లవలెగాక, సరసమై కుతూహలప్రదంగావుండి, ఏ వాక్యానికి ఆ వాక్యమే ఒక పేరాగాన్పిస్తూ ఇంపుగా వుంటవి.

సంభాషణా చాతుర్యం

కొందరు కథలు స్వీయచరిత్రలుగా వ్రాస్తారు, మరికొందరకథలలో సంభాషణ తక్కువ, కథనం ఎక్కువ. శాస్త్రిగారు అధికంగా నాటకీయపద్ధతినివ్రాస్తారు. అందుచేత అధికంగా పాత్రపోషణకు తోడ్పడుతుంది. సంభాషణా చాతుర్యంలో శాస్త్రిగారు సాటిలేనిమేటి అనిఅందరూ అంగీకరించినదే. వీరి సంభాషణ చదువుతూంటే పాత్రలు కళ్ళఎదుట కన్పిస్తవి. నాటకంచూస్తున్నట్లే వుంటుంది. ఇతరులకథల్లో పాత్రలు తమ పోర్షన్ అప్పగిస్తవి. వీరిపాత్రలుమాట్లాడతవి.

శీర్షికలు

శీర్షికలు ఆకర్షణీయంగా పెట్టటంలో సిద్ధహస్తులు శాస్త్రిగారు. 'కీలెరిగినవాతో' 'అన్నంతపని అయ్యింది?' 'జన్మానికల్లా ఒకటేముద్దు' 'అరికాళ్లమంటలు' 'ఇద్దరమూ ఒకచోటికే పోదాం' మొదలగునవి ఇందుకు నిదర్శనం.

పాత్రలు

పాత్రసృష్టిలోను, శ్రీపాదవారు ప్రముఖులే. అందులో బ్రాహ్మణపాత్రలు, విశేషించి స్త్రీ పాత్రలు, వీరి సృష్టిలో ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యంగాంచినవి. వీరి పాత్రలలో ఘనపలు, అందులో ఇంట తీర్పరులైన వితంతువులు అపవిత్రలంటే అసలుమొగుడు అన్నట్లుంటారు.

పురుషులు ఎంతచదువుకున్నా చవటదద్దమ్మల్లాగా వారు ముందు ఉంటారు.

ఉత్తమకథలు

వీరి కథాసాహిత్యంలో ఉత్తమకథలుగా ఎన్నతగినవి, 'వడ్లగింజలు' 'ఇల్లుబట్టిన పెదవాడబడుచు', 'గూడుమారిన కొత్తరికం' 'పట్కార్మయుక్తి' 'గుర్రప్పందాలు' 'కొత్తచూపు' 'జన్మానికల్లా ఒకటేముద్దు.'

శాస్త్రిగారికి ప్రియమైనవి 'వడ్లగింజలు' 'మార్గదర్శి' 'గుర్రప్పందాలు'

కథాసంపుటాలు

వీరు పెక్కు కథలు వివిధపత్రికలలో ప్రకటించారు. గ్రంథరూపేణా వచ్చినవి 'పూలదండ' 'గూడుమారిన కొత్తకం'. చిన్నకథలు అనే పేరుతో 13 సంపుటాలు ఇంకాఎన్నో గ్రంథరూపేణా రాతగినవి వున్నవి.

సమాలోచన

భాషావిషయంలోనూ, శీర్షికల విషయంలోనూ, కొంత పరామర్శిస్తాను.

ఆంగ్ల విద్యావంతులు ఆ భాషాశబ్దాలను కథలలో వాడటం, శీర్షికలకుకూడా కొన్ని ఇంగ్లీషుపేర్లు పెట్టడంకద్దు.

శాస్త్రిగారు వ్యావహారిక భాషాభిమానులైనా, సంస్కృతప్రభావం పూర్తిగా పోలేదని తెలుస్తుంది.

గత్యాగత్యం, పతాకితా, ఏవంచ, కిమున్నాస్తి, మొదలగు సంస్కృతశబ్దాలు అధికంగావాడారు. వీరి భారతంలోకూడా కించ, ఏవంచ, మొదలగు సంస్కృతశబ్దాలుండి తెనుగు మాధుర్యాన్ని పాఠకులలో పుడకల్లాగా అడ్డుకొంటున్నవి.

సుశీల! కిరఆలోచా, కన్యాకాపేయకాన్నదృరిశా, యీవక్షీవం హోష్యామి, పట్కార్మయుక్తి అని సంస్కృత శీర్షికలు పెట్టడం సముచితం కాదు.

సంభాషణా చాతుర్యములో నిపుణులైనా కేవలము సంభాషణా చాతుర్యం చూపెట్టలనే వీరి కుతూహలమే కొన్నికథలను కేవలం నాటికలనుగా చేస్తున్నవి.

సంభాషణల తోపాటు, శాస్త్రిగారు మధ్యమధ్య వ్రాసేమాటలు బహురమ్యంగా ఉండి కథకు మంచిపుష్టి, తుష్టి కలిగిస్తవి.

శాస్త్రిగారు చిన్నకథలనే పేరుతో పెద్ద పెద్ద కథలు వ్రాస్తారు. అయినా అవి విసుగు పుట్టించవు. స్కెచ్చిల్లోకంటే పెద్దకథల్లోనే శాస్త్రిగారు ప్రవీణులు.

ఉపసంహారము

శ్రీపాదవారు ఆంధ్ర సాహిత్యములో అనేక శాఖల్లో బహుకాలంనుంచీ కృషిచేస్తున్నారు. సుప్రసిద్ధ సాహిత్యారాధకులు.

వీరు విశేషించి వ్యావహారిక భాషకు చైతన్యస్ఫూర్తి ప్రసాదించిన ప్రముఖరచయితలు.

ఆంధ్రకథానికకు ఎన్నో క్రొత్తవిన్యాసాలు తీర్చిన శిల్పులు.

వీరు వాస్తవిక వాదులైన కథకులు. మన సాంఘికజీవనము, సజీవమైనభాష, సంభాషణా చాతుర్యం, పాఠకుల పరవశం పొందించగలవు.

ఆంధ్రకుటుంబ పరిస్థితులు ప్రకటించుటలో అసమాన ప్రతిభావంతులు. వీరి సాంఘిక కథలు ఆంధ్రుల నేటి సంఘజీవితానికి ప్రతిబింబాలు. భావితరంవారు, అన్యభాషీయులు, ఈ తరంలోని ఆంధ్రుల ఆచార వ్యవహారాలను, నాగరికతను, వీనిలో పొందగలుగుట వీరి కథలలోని మరిఒక సుగుణం.

శాస్త్రిగారు కాలక్షేపానికి గాక, గురజాడవారివలె కథారచన సంఘ శ్రేయస్సుకు చేస్తున్న కథకులు. ఐనప్పటికి వీరి ప్రచార దృక్పథం శిల్పాన్ని దిగమ్రింగకుండా ఉండుట గమనించవలసిన విషయం.

వీరిలోగల సంఘ సంస్కరణాభిలాష, కాయకష్ట గౌరవం, స్వజాత్యాభిమానం, ఆత్మవిశ్వాసం, ఆత్మగౌరవం, సరసంగా నిర్వహించారు.

శాస్త్రిగారు ఇతరులకు ఇచ్చినవి, స్వయంగా ప్రకటించినవి గాక, ఈనాటికి అముద్రితాలుగా డెబ్బది గ్రంథాలున్నవి. అవన్నీ వెలుగులోకి వచ్చుటకు మనం కృషి చేయాలి.

శ్రీపాదవారు మరొక షష్టిపూర్తి ఉత్సవము చేయించుకొని మన జాతిని పవిత్రులను చేయుదురుగాక.

పిల్లల లివరు, ప్లీహ వ్యాధులకు

జమ్మి వారి 'లివర్ క్యూర్'

మా ఖాతాదారుల సౌకర్యానికి, లాభానికి ఈదిగువ కనుపరచిన ప్రదేశాలలో ప్రతిమాసం నిర్ణీతతేదీలలో, సలహాలుపొందుటకు మాడాక్టరు అందుబాటులోవుందురు.

గమనిక:- ప్రతిప్రదేశములో సలహా:- ఉదయము 9 గంటల నుండి 11 గంటల వరకు

ప్రదేశము :	తేది :	అడ్రెసు :
నెల్లూరు	6 తేది ఉ॥ 9 to 11	సి. ఆర్. గోపాల్ బ్రదర్స్-ట్రంకురోడ్డు
సికింద్రాబాద్	8 తేది ,,	డి. కె. పరీఖ్ & కంపెనీ - జేమ్సుస్ట్రీటు
హైదరాబాదు	9 తేది ,,	డి. కె. పరీఖ్ & కంపెనీ- ఐదు కిసర్ రోడ్డు

జమ్మి వెంకటరమణయ్య అండ్ సన్సు,
హెడాఫీసు – మదరాసు.
బ్రాంచీలు : 132/1, హారిసన్ రోడ్డు – కలకత్తా.
ఓగుగంటివారివీధి, విజయనగరంసిటీ.
తాడంకివారివీధి, (లీలామహల్ సమీపం) గవర్నరుపేట - విజయవాడ.

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఒక నాటక కళాశాల ఏర్పడాలె

తనకు జరిగిన సన్మాన సభలో 'పద్మశ్రీ' స్థానం నరసింహారావు

"నాటక కళను దేశాభ్యుదయానికుపకరించే సదవకాశం కల్పించండి" - స్థానం విజ్ఞప్తి

" 'తుఫాను' రసపుష్టినందుకున్నది"

(మొదటిపేజీ తరువాయి)

శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు యింకా యిలా అన్నారు.

"శ్రీ స్థానం నరసింహారావు 35 సం||నుండి తారల్లో శుక్రతారగా తెలుగునాటక రంగమున విలసిల్లినాడు. శ్రీ శివరామయ్యగారు పరిశోధించిన నాటకచరిత్రను మీరు వినియున్నారు. బళ్ళారి రాఘవ, స్థానం ఆంధ్రనాటకరంగంలో మేరుపర్వతములవంటివారు. బళ్ళారి రాఘవ స్వరాష్ట్రంలోనేగాక దేశదేశాలలో విఖ్యాతిపొందారు. అట్లనే స్త్రీపాత్రిలలో ఒక్కొక్కచోట కొందరు కొంతకాలం ప్రాముఖ్యత వహించారు. కాని గత 35ఏండ్లుగా అవిచ్ఛిన్నంగా ఆ పాత్రపోషణలో కృషి చేసి స్థానంవారు పేరుగాంచారు. నాటకరంగమున స్థానంవారి సాంప్రదాయములను శాశ్వతంగా నిలుపుటకు, తనబోటి శిష్యులను స్థానంవారు తయారుచేశారా అనేది ముఖ్యముగ ఆలోచనీయాంశమైవుంది. ఈ అవసరాన్ని స్థానంవారు నెరవేర్చగలరని ఆశిస్తున్నాను, ప్రార్థిస్తున్నాను. మగవారు స్త్రీ పాత్రలను వేయటం ఈనాటివిద్యార్థులు సహించరు. స్త్రీపాత్రలను స్త్రీలే వేయాలనేది నిర్ధారణ అయిపోయింది. ఈ వయస్సులో స్థానంవారు చిత్రాంగిపాత్ర నటిస్తుంటే ఎంతో కుతూహలంకలుగుచున్నది. అందుకుకారణం వారిలోని ప్రత్యేక విశిష్టతయే, వారు పాత్రను అధ్యయనంచేసి, అకళింపుచేసుకొని నటిస్తారు. ముఖంలో, నేత్రాలలో రసవత్తరంగా అభినయించడంలో సమర్థులు, వారు కళానిపుణులు. వారు పూర్వాచార నటకులుకారు ఒక్కొక్కసారి నియమ నిబంధనలను అతిక్రమించి భావావేశమును ప్రదర్శిస్తారు. అందువల్ల స్థానంవారు విభ్రమభావాన్ని ప్రదర్శించి మనకు ఆవేశాన్ని కల్గిస్తారు. స్థానంవారి విశిష్టతే అది. చింతామణి, సత్యభామ, మధురవాణి పాత్రలను మధురమయంగా, రసవత్తరంగా నటించి ఖ్యాతివహించారు. మాటలను పల్లించడములో ఎంతో ఆహ్లాదాన్ని కల్గిస్తారు. అన్నిపాత్రలు నటించేదానికన్న కొందరు కొన్నిపాత్రలలోనే ప్రత్యేకత పొందడం సముచితం. ఎప్పుడైనా దమయంతి, శకుంతల, చంద్రమతి పాత్రలను స్థానంవారు నటించారోలేదో నాకు తెలియదు. శాంతరసం, శోకరసములలో నరసింహారావుగారు విజయం సాధించారో లేదో తెలియదు. ఎక్కువగా శృంగారం, కొంతవరకు వీరరసంలో స్థానంవారు దిట్ట. ప్రత్యక్షంగాచూచి నటిస్తున్నారా లేక అది భ్రాంతియా అని అనిపిస్తుంది. వీరికి ఎక్కువగా చింతామణి, చిత్రాంగి, సత్యభామ పాత్రలునటించడంలోనే పేరువచ్చింది. యిందులో ఎట్టిన్యూనతలేదు. ప్రత్యేకశేషణ అవసరమేమో! స్థానం ఎవరికైనా తనబోటిశిష్యులను తయారుచేశారా అన్నదానికి నా సమాధానంవుంది. స్థానంవారికి అనేకులు ఏకలవ్యశిష్యులున్నారు. కొంతకొంత స్థానంవారి సాంప్రదాయమును నిలబెట్టుతున్నారు. 35సంవత్సరములుగా సకలాంధ్రదేశానికి సుపరిచితులైన స్థానంవారిని నేడు సన్మానించడం గొప్ప విశేషం, ఆనందదాయకమైన విషయం. వీరి స్త్రీపాత్రలను చూచి స్త్రీలు ఏమనుకొంటారో నాకు తెలియదు. దానిని గురించి స్త్రీలెవరైనా ముందుకువచ్చి మాట్లాడితే బాగుండును. స్థానంవారు తన సాంప్రదాయమును ఆంధ్రదేశములో శాశ్వతంగా నిలుపుతారని ఆశిస్తూ, మరలా వారిని అభినందిస్తున్నా"నని శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు తన అధ్యక్షోపన్యాసమును ముగించారు.

'తుఫాను' నాటికలో నాయికగా నటించిన శ్రీమతి సీతారామమ్మ

సుబ్బారావు 'తులాభారం' నన్నుసత్యంగాభామనుచేసింది

—ఆంధ్రసభ సన్మానసభలో స్థానం

సన్మానము

పిమ్మట సింహపురమండల నాట్యకళాభిమానుల తరఫున మందాకినిపత్రిక సంపాదకులు శ్రీ మరుపూరు కోదండరామరెడ్డిగారు స్వయంగా రచించిన అభినందన పత్రిమును చదివిరి. డాక్టరు పద్మనాభశర్మగారు రచించిన పద్యనీరాజనమును శ్రీ ఆకలి మల్లికార్జునయ్యగారు మనోజ్ఞంగాచదివి పద్మశ్రీ స్థానం నరసింహారావుగారికి సమర్పించారు.

తదుపరి ముఖ్యమంత్రి శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు, పద్మశ్రీ స్థానం నరసింహారావును పూలమాలాంకృతులంజేసి, అప్పల ఆంజనేయులుగారు బహూకరించిన కాశ్మీరు శాలువను స్థానంవారిపై కప్పిరి. ఫలపుష్పాదులను సమర్పించిరి.

శ్రీ రామదాసు అయ్యంగారు

తర్వాత శ్రీ జేలటూరు రామదాసయ్యంగారు మాట్లాడుతూ యిట్లనిరి.

"పెద్దల యాజ్ఞచే ఒకటి రెండు మాటలు:- నేను ముప్పదియేండ్లకు పూర్వము శ్రీ స్థానం నరసింహారావును చిత్రాంగి, జహ్వారి, సత్యభామ పాత్రలు నటింపగా చూచియుంటిని. అప్పటి నా సంతసమును 'రసశోధిని'చే ఈయూరి పత్రికలం ప్రకటించియుంటిని. మరల నేను ఆయనను జూచు ఘటిల్లలేదు. ఇపుడు ఆయన మరల చిత్రాంగివేషము వేయుచనగా, జరాశిథిలసర్వాంగుడై ముసలియవ్వగా తోచునేమో అని యనుకొంటిని. ఇపుడు ఆయనను ప్రత్యక్షముగా చూడగా పీతైతిల్యమును తోపక పూర్వస్థితియే అగపడుచున్నది. నిన్నరాత్రి యాటయు, నేనుచూడనిది, ఎప్పటియట్లే హృదయంగమముగా నుండెనని రసికద్రష్టలోకరు చెప్పగా వింటిని. వారి షష్ఠ్యబ్దపూర్తి ఉత్సవము ఇది.

"రెండువేల యేండ్లుగా నాట్యవిద్యయు దానికి హర్షించుటయు మన దేశమున నాటివేరులుపాటి యున్నది. దీనికి ఈ నేటి స్థానం నరసింహరాయ చరితము ఉదాహరణమై విరాజిల్లుచున్నది.

"నాట్యమున తక్కిన యభినయముల కంటెను సాత్త్వికాభినయము శ్రేష్ఠతమము. మనసులోని భావమును మొగాన స్పష్టముగా స్వాభావికముగా అగపలుచుట. చిత్రాంగి సారంధర సంయోగ సంభావణమునను, వానిం జూపించిన తరువాతి వియోగంపు స్వగతమునను ప్రతిక్షణమునకు మార్పుచెందు నా భావముల పరంపరను, రక్తి సదలనీక, మొగాన తాండవింపజేయుట చూచి తీరవలసినది గాని చెప్పదరముగాదు.

"అన్తైరన్తర్నిహితవచనైః సూచితః సమ్యగర్థః
భావే భావం నుదతి విషయాత్, రాగబన్ధః స ఏవ"-కాళిదాసు.

ఈ మాటకు శెప్పయగు నుదాహరణము. ఆట్లే ఒకరసికుడు, ముసలి, కన్నులకు జోడును తొడుగుకొని, ఒక మేజువాణిలో పాత్రము మొగానంజూపు సూక్ష్మభావము తనకు తప్పిపోవునో యని మిక్కిలి దగ్గర కూర్చుండెను. స్థానము నరసింహా చిత్రాంగి మొగమును అట్లు పరికింప దగినది. స్థానము నరసింహారావు చిత్రా, సత్యా జాతి పాత్ర నిర్వహణమున అద్వితీయుడు" అన్నారు.

సభలో గలభావున్నందున శ్రీ రామదాసు అయ్యంగారి యుపన్యాసము 'కొరమాట'గా ముగించెను.

'పద్మశ్రీ' స్థానం

పద్మశ్రీ స్థానం నరసింహారావు తనకు జరిగిన ఘన సన్మానానికి ప్రత్యుత్తరమిస్తూ యిట్లన్నారు.

"మహార్ణవంగావుంటున్న యీ నాటక కళలో నేనొక బిందువునుసాధించి అనుభవించానేమో తెలియదు. నాటకసముద్రాన్నంతా సాధించడంకష్టం. కాని దానిని సంపాదించినట్లుగా భారతప్రభుత్వం నన్ను యీ మహాగౌరవాన్ని (పద్మశ్రీ) కి గురిచేసిప్రచ్చారు. నాకు ఆనందం బాధ విచారంకూడావుంది. నాకు పద్మశ్రీనిచ్చారు. 'పద్మం' చేతిలో మిగిలింది కానీ 'శ్రీ' లేదు. పద్మశ్రీని మానసికంగాకాలేదు. ఈనాడునన్ను నెల్లూరులో సన్మానించుచున్నారు. నాలో ఎందరో కళాకారులు లీనమైయున్నారు. నాటకరంగాన నాకంటెమించినవారు కీర్తిశేషులు దొరస్వామయ్యంగారు, నాగరాజారావు, రాయప్రోలు సుబ్రహ్మణ్యం, కాశీచెంచు నెల్లూరులో గలసియున్నారు. నాపద్మశ్రీలో ఏదైనా గౌరవంవుంటే, దానిని పైవారికి కూడా పంచవలసివుంది.

నాటకకళనుగురించి మాట్లాడుచూ శ్రీ స్థానం నరసింహారావుగారు యిట్లనిరి.

"నాటకంలో ఒకేవ్యక్తి రసాన్ని అందించలేడు. నటకులు నలుగురూ కలసిపనిచేయాలి. నాటకం సమష్టికృషి. ప్రక్కన మంచివారు లేకపోతే నా పాత్ర వరిక్కనైపోతుంది. కాబట్టి వారికికూడా యీ గౌరవాన్ని అందిస్తున్నాను. నాటకకళ మానవాభ్యుదయానికి మంచిసాధనం. ఇది నెరవేరాలంటే అందరూ కలిసి పనిచేయాలి. సంఘపోషణవుండాలి. ఆర్థిక బాధలతో అనేక నాటకసంస్థలు చితికిపోయినవి. సంఘంలో నటుడికితగిన స్థానం లేదు. నేను ముప్పదేండ్లు రంగస్థలంలోవున్నా తుది మొదలుకనుపించలేదు. ఇప్పటికీ వెతుకులాడుచుంటున్నాను. కప్పుబుద్ధిఅయింది నాటకరంగం. మంచిరంగస్థలంలేదు. దేశంలో నాటకశాలలు సినిమాశాలలుగా మారిపోయ్యాయి. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు కళాభిమాని శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రి అయ్యారని కళాకారులం ఉప్పొంగిపోయ్యాము. వారు సౌజన్యులు. కార్యనిర్వహణలో వారు కమ్యూనిస్టుగావుండవచ్చు. మహావిశాలాంధ్రకు వారు ముఖ్యమంత్రిఅయి, నాటకరంగాన్ని ఉద్ధరించుటకు తోడ్పడాలని నా కోరిక. ప్రజాభ్యుదయానికి నాటకరంగం ఉపయోగపడాలి.

శ్రీ నరసింహారావుగారింకా యిలా అన్నారు.

"ఆంధ్రదేశంలో ఒకనాటకకళాశాల ఏర్పడడం అవసరం. నాటక కళను నేర్పడానికి విద్యాలయాలు తోడ్పడాలి. నాటకాల్లో నేర్పుకుచేవారూ, చెప్పేవారూ - వుండాలి.

—తరువాయి 4 వ పేజీలో

Edited, Printed and Published by N. Sree Ramamurthy at the Zamin Ryot Power Press, 170,Thipparajuvari St, Nellore